

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Užití pravidelného a nepravidelného tvaru participia:
norma versus úzus

Vedoucí práce: PhDr. Jana Pešková, Ph.D.
Autor práce: Barbora Kubaláková
Studijní obor: Španělština pro evropský a mezinárodní obchod
Ročník: 3.

2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 5. května 2017

.....
Kubaláková Barbora

Poděkování

V první řadě bych chtěla poděkovat vedoucí bakalářské práce PhDr. Janě Peškové, Ph.D. za její čas, cenné rady, nápady, připomínky a trpělivost při odborném vedení mé bakalářské práce. Zároveň bych chtěla poděkovat mé mamince za podporu po celou dobu mého studia.

ANOTACE

Tématem bakalářské práce je užití pravidelného a nepravidelného tvaru participia: norma versus úzus. Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. V teoretické části charakterizujeme participium v souvislosti s jeho morfologickými a syntaktickými vlastnostmi, a následně se zaměřujeme především na užití participií ve funkci slovesné a adjektivní. Po teoretické části zpracované na základě odborné literatury následuje korpusová analýza, ve které realizujeme náš výzkum prostřednictvím španělského korpusu CORPES XXI. Cílem tohoto výzkumu je zjistit především frekvenci užívání participiálních tvarů v různých typech španělských textů. Výsledky tohoto výzkumu jsou zaznamenávány v grafech a tabulkách. Práce je napsána česky a obsahuje resumé ve španělštině.

ANNOTATION

The aim of this bachelor thesis is the use of Past Participle in its regular and irregular forms. The thesis consists of theoretical and practical parts. In the theoretical part, we deal with Past Participle in relation to its morphological and syntactic features, and then we focus primarily on the use of the Participle in its verbal and adjectival functions. After the theoretical part, based on specialized literature, corpus analysis follows involving research with the help of the Spanish synchronic corpus CORPES XXI. The objective of this research is to determine the frequency of partial forms in various types of Spanish texts. The observations will be summarized in graphs and tables. The thesis is written in the Czech language and includes a summary in Spanish.

OBSAH

I	Úvod	8
II	TEORETICKÁ ČÁST	9
1	PARTICIPIUM VE ŠPANĚLSKÉM JAZYCE	9
2	MORFOLOGIE PARTICIPIA	11
3	FUNKCE PARTICIPIA	13
3.1	Funkce participia ve větě	14
3.2	Složené slovesné časy s participiem	15
3.3	Slovesné perifráze s participiem	15
3.4	Adjektivní užití participia	19
4	SILNÉ A SLABÉ TVARY PARTICIPIA	21
III	PRAKTICKÁ ČÁST. KORPUSOVÁ ANALÝZA	25
1	Korpusová analýza participiálních tvarů <i>electo</i> a <i>elegido</i>	26
1.1	Frekvenční analýza tvaru „ELECTO“	26
1.2	Frekvenční analýza tvaru „ELECTO“ (latinskoamerické texty)	30
1.3	Frekvenční analýza tvaru „ELEGIDO“	31
2	Korpusová analýza participiálních tvarů <i>frito</i> a <i>freído</i>	35
2.1	Frekvenční analýza tvaru „FRITO“	35
2.2	Frekvenční analýza tvaru „FRITO“ (latinskoamerické texty)	38
2.3	Frekvenční analýza tvaru „FREÍDO“	40
3	Korpusová analýza participiálních tvarů <i>impreso</i> a <i>imprimido</i>	42
3.1	Frekvenční analýza tvaru „IMPRESO“	42
3.2	Frekvenční analýza tvaru „IMPRESO“ (latinskoamerické texty)	46
3.3	Frekvenční analýza tvaru „IMPRIMIDO“	47
4	Korpusová analýza participiálních tvarů <i>provisto</i> a <i>proveído</i>	49

4.1	Frekvenční analýza tvaru „PROVISTO“	50
4.2	Frekvenční analýza tvaru „PROVISTO“ (latinskoamerické texty)...	52
4.3	Frekvenční analýza tvaru „PROVEÍDO“	53
IV	Závěr	56
V	Resumé ve španělštině.....	58
VI	Seznam použitých zdrojů a literatury	60

I Úvod

Tématem bakalářské práce je užití pravidelného a nepravidelného tvaru participia a jeho uplatnění v současném španělském jazyce. Práce je rozdělena standardně na dvě části, na část teoretickou a část praktickou.

Teoretická část je založena na deskriptivní metodě, ve které budeme na základě vybrané literatury analyzovat pojetí problematiky správného tvoření a především užívání participia ve španělském jazyce. Zpočátku naší práce předložíme dosavadní znalosti a vědomosti o španělském participiu, a to na základě prací předních hispanistů. Tyto znalosti jsou založené na gramatikách jak českých, tak španělských autorů, ale především však na publikaci Španělské královské akademie „*Nueva gramática de la lengua española*“, a také na publikaci „*Mluvnice současné španělštiny (Lingvisticky interpretační přístup)*“ od předních českých hispanistů Bohumila Zavadila a Petra Čermáka. Nejprve definujeme participium z hlediska slovnědruhové příslušnosti, soustředíme se na participium v souvislosti s jeho morfologickými vlastnostmi a syntaktickými funkcemi ve španělské gramatice, na participium a jeho funkce v souvislosti slovesných perifrází a na adjektivní užití participia. Zaměřujeme se zejména na možné alternace tvarů konkrétních pravidelných a nepravidelných participií ve španělštině. Pozornost bude věnována především oblasti normativního užívání participií a na druhé straně užívání participií v současné podobě jazyka. Tato zjištění budou podrobně dokazována ve druhé části naší práce na základě korpusové analýzy.

Praktická část této bakalářské práce je založena na základě korpusové analýzy v oblasti vybraných pravidelných a nepravidelných tvarů participiálních. Budeme se soustředit především na jejich užití ve funkci slovesné a funkci adjektivní. Veškeré tyto údaje budou získávány ze synchronního španělského korpusu, *Corpus del Español del Siglo XXI* (CORPES). Cílem korpusového zkoumání bude zjistit především frekvenci užívání těchto participiálních tvarů v různých typech španělských textů. Jednotlivá zjištění tohoto průzkumu budou na závěr každé analýzy objasněna a dokládána na konkrétních příkladech.

II TEORETICKÁ ČÁST

1 PARTICIPIUM VE ŠPANĚLSKÉM JAZYCE

Gramatika každého jazykového systému se podstatně liší v mnoha aspektech. Je tvořena určitými slovnědruhovými kategoriemi. Ze syntaktického hlediska budou podstatnou kategorií naší práce slovesné tvary. Ve španělštině se užívají určité tvary slovesné a neurčité tvary slovesné. Mezi tyto neurčité tvary slovesné patří infinitiv, gerundium a také participium. Ve větných konstrukcích se může participium vyskytovat jak v pravidelné, tak v nepravidelné formě. Dále je velmi důležité zmínit, že v této bakalářské práci budeme uvažovat pouze o participiu pasivním nebo též minulém, kde verbální povaha participia konkuruje povaze adjektivní. Stranou necháváme tvary participia přítomného, která se v současné španělštině považují již výlučně za substantiva či adjektiva a jejichž participiální uplatnění již není produktivní.¹

Participium se ve španělštině užívá v mnoha funkcích, především je součástí složených španělských časů a slovesných perifrází, používá se při tvorbě trpného rodu sloves. V této bakalářské práci se budeme věnovat celé řadě větněčlenských funkcí participia, ovšem nejvíce se zaměříme na funkci jednu – adjektivní užití participia.²

Abychom mohli přistoupit k teoretickému vysvětlení zkoumaného okruhu otázek souvisejících s tímto tématem, vymezíme si nejdříve pojem „participium“, jak mu rozumíme v rozsahu celé této práce. Participium označuje dané procesy tím způsobem, že klade důraz zejména na jeho rezultativní povahu. Podobně jako adjektiva má své charakteristické vlastnosti, shoduje se v rodě a v čísle s podmětem nebo předmětem.

Přední čeští hispanisté Bohumil Zavadil a Petr Čermák konstatují, že velmi často plní funkci shodného adjektivního přívlastku, např.: *una mesa preparada* – *mesas preparadas*³, dále uvádějí, že ve větě často plní funkci slovesného adjektiva. Španělské

¹ *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. str. 2086-2087

² BAÉZ SAN JOSÉ, Valerio, Jana KRÁLOVÁ-KULLOVÁ a Josef DUBSKÝ. *Moderní gramatika španělštiny*. Plzeň: Fraus, 1999. s. 93

³ ZAVADIL, Bohumil a Petr ČERMÁK. *Mluvnice současné španělštiny: Lingvistický interpretační přístup*. Praha: Karolinum, 2010. s. 341

participium se obvykle nazývá jako participium pasivní nebo také jako participium minulé. Minulé z toho důvodu, že výsledný stav zahrnuje děj jako předcházející danému ději a pasivní proto, že zpravidla zahrnuje stav jako výsledek pasivně pojatého děje.

„*Me necesita una persona herida* (= *que está herida* = *que ha sido herida*; v tomto případě naznačuje předčasnost), ale *Me necesita una persona amada* (= *que es amada*; v tomto případě předčasnost nenaznačuje).“⁴

Avšak participium nemusí mít nutně pasivní význam, uvádí se, že název „participium“ pasivní není vždy úplně přesným termínem, proto z principu platí, že participium, které je odvozené od tranzitivních sloves označuje význam zcela pasivní: *una chica herida* = *una chica que está herida*. Nicméně hovoříme také o participiích odvozených od sloves intransitivních nebo od sloves zvratných, která nesou význam aktivní: *un hombre arrepentido* = *que se ha arrepentido* nebo *que se arrepiente*.⁵

Dále vycházíme z pojetí Španělské královské akademie⁶, která na participium nahlíží v podstatě ze stejného hlediska, jako je popisováno v Mluvnici současné španělštiny, tedy participium pasivní (*participio pasivo*) a participium minulé (*participio pasado*, *participio de perfecto*). Za zmínku také určitě stojí poznamenat participium přítomné (*participio de presente*), které z dnešní španělské gramatiky na rozdíl od ostatních románských jazyků již vymizelo, jak bylo takto zmíněno ve starých textech španělské literatury:

„*Vos santa sodes e temiente a Dios* (*San Vicente Ferrer, Seremones*).“⁷

Dříve bylo přítomné participium hojně používáno, ale ve většině případů později nabylo platnosti substantiva či adjektiva. Například v současné době používaná předložka *durante* měla povahu participia přítomného, které si zachovalo své slovesné vlastnosti, dosvědčuje to shodou s podstatným jménem v čísle:

⁴ ZAVADIL, Bohumil a Petr ČERMÁK. Mluvnice současné španělštiny: *Lingvistický interpretační přístup*. Praha: Karolinum, 2010. s. 341

⁵ ZAVADIL, Bohumil a Petr ČERMÁK. Mluvnice současné španělštiny: *Lingvistický interpretační přístup*. Praha: Karolinum, 2010. s. 341

⁶ *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s.2086

⁷ Příklad citován z *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s.2086

„*E aun porque obra non puede ser sin principio, a demostrar que los cielos eran principados por Dios e **durantes** en tiempo (Villena, Salmo), Ellas, **durantes** los días de su matrimonio, cometieron pecados por que deban penar (Pineda, Diálogos).*“⁸

Stejně tak zde vycházíme z pojetí Sylvy Hamplové, české romanistky a hispanistky, která potvrzuje, že nyní se už od španělských sloves přičestí činné tvoří. Tvary participií, které dodnes zůstávají používány, vznikly již dříve, ve větě plní funkci přídavných jmen (např. poslušný *obediente*, stálý *permanente*, přítomný *presente*), nebo zpodstatněných přídavných jmen (např. student *el estudiante*, president *el presidente*, zpěvák *el cantante*).⁹ Z těchto adjektiv je tedy velmi patrné, že jejich užívání přetrvává i v současné podobě jazyka.¹⁰

2 MORFOLOGIE PARTICIPIA

Z hlediska morfologického tvary participia ve španělštině mohou být pravidelné nebo nepravidelné. Pravidelné participium je tvořeno od přítomného kmene slovesa. Vzniká odtržením koncovek *-ar*, *-er*, *-ir* od infinitivu a dochází k jejich nahrazení koncovkami *-ado*, *-ido*, jako (*cantado*, *comido*, *vivido*).¹¹ Jazyk je obecně složitý systém znaků, který neustále globálně vyvíjí a přináší s sebou celou řadu změn a inovací. Vzhledem ke zvláštnostem, které vznikaly v průběhu vývoje jazyka, tak existuje omezený počet sloves s nepravidelným přičestím minulým. Participia nepravidelná jsou obvykle zakončena příponami *-cho* (*hecho*), *-so* (*impreso*), *-to* (*roto*).¹²

⁸ *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 2086

⁹ HAMPLOVÁ, Sylva. *Stručná mluvnice španělštiny*. Vyd. 4., dopl. Praha: Academia, 1998. s. 151

¹⁰ *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 208

¹¹ HAMPLOVÁ, Sylva. *Stručná mluvnice španělštiny*. Vyd. 4., dopl. Praha: Academia, 1998. s. 243

¹² FRANCISCO MATTE BON. *Gramática comunicativa del español*. Nueva ed. rev. segunda reimpr. Madrid: Edelsa, 1995. s. 99

Nejdůležitější nepravidelná participia předkládáme pro lepší orientaci v následující tabulce.

infinitivo	participio	infinitivo	participio
abrir	abierto	poner	puesto
cubrir	cubierto	romper	roto
decir	dicho	satisfacer	satisfecho
escribir	escrito	volver	vuelto
hacer	hecho	ver	visto
morir	muerto		

ZDROJ: Zpracováno podle GÓMEZ TORREGO, Leonardo. *Manual de español correcto*. Madrid: Arco/Libros, c1989. s. 99

Dále však existují taková slovesa, která mají dvojí přičestí minulé, tvar pravidelný i tvar nepravidelný. Touto problematikou se velmi podrobně zabývá publikace Španělské královské akademie, která dovoluje obě dvě varianty jejich užití. Používají se ovšem v naprosto odlišných kontextech. Obecně je pravidelný tvar užíván pro přičestí minulé a v nepravidelném tvaru zaujímají ve větě pozici adjektiva.¹³

Participiální tvary mohou být rozděleny do třech následujících skupin:¹⁴

- 1) slovesa s jedním participiálním tvarem, který je derivován pravidelně
- 2) slovesa s jedním tvarem participiálním, jenž je derivován nepravidelně
- 3) slovesa odvozující dva participiální tvary, které dále dělíme na silné a slabé

Vzhledem k tomu, že tyto tvary pravidelné a nepravidelné jsou pro naši práci zcela zásadní a španělština se vyznačuje značným množstvím těchto participií, rozhodli jsme se uvést nejdůležitější slovesa se dvěma přičestími minulými ve španělštině pro lepší přehlednost do následující tabulky.

¹³ *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 2104

¹⁴ *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 2096

sloveso	pravidelný tvar	nepravidelný tvar	sloveso	pravidelný tvar	nepravidelný tvar
abstraer	abstraído	abstracto	expresar	expresado	expreso
atender	atendido	atento	extender	extendido	extenso
bendecir	bendecido	bendito	fijar	fijado	fijo
comprender	comprendido	compreso	freír	freído	frito
comprimir	comprimido	compreso	incluir	incluido	incluso
concluir	concluido	concluso	invertir	invertido	inverso
confundir	confundido	confuso	limpiar	limpiado	limpo
consumir	consumido	consunto	maldecir	maldecido	maldito
convencer	convencido	convicto	manifestar	manifestado	manifiesto
convertir	convertido	converso	nacer	nacido	nato
corregir	corregido	correcto	poseer	poseído	poseso
despertar	despertado	despierto	prender	prendido	preso
dividir	dividido	diviso	presumir	presumido	presunto
elegir	elegido	electo	pretender	pretendido	pretenso
excluir	excluído	excluso	suspender	suspendido	suspenso

ZDROJ: Zpracováno podle HAMPLOVÁ, Sylva. *Stručná mluvnice španělštiny*. Vyd. 4., dopl. Praha: Academia, 1998. s. 185-186

3 FUNKCE PARTICIPIA

Jak jsme již naznačili dříve, participium může plnit mnoho větněčlenských funkcí, v nichž je v různé míře zastoupena jeho slovesná nebo jmenná vlastnost. Nyní budeme analyzovat jednotlivé syntaktické pozice participia z hlediska jeho funkcí v rámci větných konstrukcí ve španělštině.

3.1 Funkce participia ve větě

V této části bakalářské práce vycházíme především ze španělské publikace *Gramática de uso del Español*¹⁵, která se touto problematikou důkladně zabývá. Je zde uvedeno, že jednou z hlavních funkcí participia je poukazování na výsledek daného jednání, akce či stavu:

*Mira los platos. Todos **rotos**. Hay que limpiar con más cuidado.*

Dále se participium ve větných konstrukcích může vyskytovat ve funkci adjektivní:

*Siempre lleva los zapatos **rotos** y muy **sucios**.*

Participium se ve větných konstrukcích užívá samostatně. Vztahuje se k určitému stavu nebo situaci:

*¿**Sorprendida**, Juana? Te quería sorprender.*

Dále může vyjadřovat překvapení, nebo nesouhlas před daným stavem:

*-¿No estás **enfadado**? - ¿**Enfadado** yo? ¡Qué va!, si estoy muy divertido.*

V dalším případě může poukazovat na situace, které se v daném okamžiku často opakují:

*Caramba con Pedro. **Siempre rodeado** de chicas guapas.*

Také můžeme použít participium, chceme-li uvést časový vztah mezi dvěma akcemi:

***Descubierta** la trama, la policía detuvo al ladrón.*

V neposlední řadě se participium může užívat jako jméno. V tomto případě se může pojít s určitým a neurčitým členem a s přídavnými jmény:

*Ha habido una escaramuza y hay **dos heridos**.*

*En el teatro ha ocupado **un puesto fijo**.*

¹⁵ ARAGONÉS, Luis a Ramón PALENCIA. *Gramática de uso del español*. Madrid: SM, 2010.

3.2 Složené slovesné časy s participiem

Gramatiku tvoření analytických tvarů považujeme za velmi významnou, proto jsme se jí rozhodli věnovat pozornost v samostatné podkapitole. V publikaci *Gramática de uso del Español* podobně jako v publikaci Španělské královské akademie, se setkáváme s přesným vymezením, že pomocné sloveso *haber* spolu s participiem tvoří analytický tvar příslušného slovesa.

*Cuando llegué, Felipe **había cenado**.*

Participium se do této struktury zapojuje ve svém participiálním tvaru a pozbývá v nich svého samostatného adjektivního významu. Analytické slovesné tvary slouží k vyjádření složených slovesných časů, kterými jsou zejména časy vyjadřující minulost (*pretérito perfecto*, *pretérito pluscuamperfecto*, *pretérito anterior*), ale také časy vyjadřující budoucnost (*futuro perfecto*).¹⁶ Dříve byly složené časy daných sloves utvářeny také se slovesem *ser*, nicméně v tomto případě se participium s podmětem shodovalo v rodě a čísle. Prostudováním výše uvedených publikací docházíme k závěru, že se tato problematika zcela ve všech španělských gramatikách shoduje. Participia je možné kombinovat se slovesným videm a příslovci času, stejně tak i s dalšími modifikátory, které vyjadřují tyto významy. Jsou jimi například výrazy *ayer*, *todavía*, *ya*.

*„El último obrador fue el de florecio maull verdiell ya **visitado e concluido** por rudiger vossen (Seseña, Cacharrería).“¹⁷*

3.3 Slovesné perifráze s participiem

V této podkapitole jsme se rozhodli zmínit o slovesných perifrázích, neboť chceme ještě blíže přiblížit veškeré funkce, ve kterých se může participium vyskytovat. Slovesné perifráze neboli opisné slovesné vazby můžeme charakterizovat jako spojení dvou sloves, které se chová jako jeden celek. Jsou tvořeny prostřednictvím slovesa v neosobním tvaru a slovesa pomocného. Sloveso ve tvaru neosobním, ve španělských gramatikách (*auxiliado*) je ve větných konstrukcích nositelem sémantického významu.

¹⁶ EMILIO ALARCOS LLORACH. *Gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1994. s. 202

¹⁷ Příklad citován z *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 2098

Kdežto pomocné sloveso (*auxiliar*) je nositelem gramatických kategorií. Perifráze utvářené s participií charakterizují děj jako dovršený, mívají tedy význam rezultativní.¹⁸

Participiální konstrukce bývají chápány jako přívlastkové konstrukce, avšak s výjimkou určitých perifrází (př. *estar* + participium), neboť participium v těchto konstrukcích plní funkci přívlastku, který je označován jako člen rozvíjející polosponové či sponové sloveso.¹⁹

Z pohledu Španělské královské akademie²⁰ však neexistuje rozhraní mezi perifrazistickými a přívlastkovými strukturami. Ovšem mezi gramatiky vládne velká neshoda, zdali perifrazistické konstrukce s participiem vážně existují. Důvod k takovým neshodám spočívá zejména v adjektivní povaze, která může být v mnoha z těchto konstrukcí považována jako participium. „*Las ventas están muy afectadas por la crisis.*“²¹ Participiální perifráze vykazují shodu v rodě a čísle s podmětem: „*Los pantalones están lavados*“ i s přímým předmětem: „*Ya tengo los pantalones lavados.*“²²

3.3.1 Rezultativnost

V této části naší práce vycházíme z koncepce Bohumila Zavadila a Petra Čermáka²³, kteří perifráze rozdělují do dvou skupin. První skupinou jsou perifráze, vyjadřující rezultativnost aktivní a druhou skupinou jsou perifráze, které vyjadřují rezultativnost pasivní.

a) Rezultativnost aktivní

Perifráze vyjadřující aktivní rezultativnost jsou tvořené finitním tvarem pomocného slovesa a slovesem plnovýznamovým v určitém participiálním tvaru. Do této skupiny jsou zařazeny tyto perifráze: *tener* + participium, *dejar* + participium, *traer* + participium, *llevar* + participium.²⁴

¹⁸ GÓMEZ TORREGO, Leonardo. *Manual de español correcto*. Madrid: Arco/Libros, c1993. s. 192

¹⁹ ZAVADIL, Bohumil a Petr ČERMÁK. *Mluvnice současné španělštiny: Lingvistický interpretační přístup*. Praha: Karolinum, 2010. s. 325

²⁰ *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 2213

²¹ Příklad citován z *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 2213

²² Příklad citován z *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 2213

²³ ZAVADIL, Bohumil a Petr ČERMÁK. *Mluvnice současné španělštiny: Lingvistický interpretační přístup*. Praha: Karolinum, 2010. s. 326

²⁴ ZAVADIL, Bohumil a Petr ČERMÁK. *Mluvnice současné španělštiny: Lingvistický interpretační přístup*. Praha: Karolinum, 2010. s. 326

1. *Tener* + participium

Tato perifráze zdůrazňuje ukončenost děje. Mimo jiné se může používat s kvantitativními doplňky, které jsou základem pro vyjádření myšlenky shromažďování osob a věcí (*tener reunida la familia, tener acumulado mucho poder, tener ahorrados unos millones de coronas*).²⁵

Tienen pensado viajar por todo el mundo.

2. *Dejar* + participium

Zde hovoříme o perifrázi, jež klade důraz na ukončenost děje a trvání jeho výsledného stavu.

Dejará dicho lo que quiere.

3. *Traer* + participium

Konstrukce je užívána retrospektivně. Slouží k popisování děje, který začal v minulosti a trvá nadále.

Trae muy bien pensado los planes para el fin de semana.

4. *Llevar* + participium

Tuto perifrázi používáme k vyjádření výsledného stavu děje, který začal v minulosti a trvá do budoucnosti.

Llevan estudiadas once lecciones en inglés.

b) Resultativnost pasivní

Pro vyjádření povahy slovesného děje pasivně resultativního mohou být uplatňována v podstatě všechna slovesa, která se účelově přibližují slovesům polosponovým či sponovým, např. *hallarse, encontrarse, parecer, seguir*.²⁶ Nejčastěji užívanými perifrázemi však jsou: *estar* + participium, *quedar* + participium, *venir* + participium, *ir* + participium, *andar* + participium, *salir* + participium.²⁷

²⁵ Nueva gramática de la lengua española. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 2220

²⁶ZAVADIL, Bohumil a Petr ČERMÁK. Mluvnice současné španělštiny: *Lingvisticky interpretační přístup*. Praha: Karolinum, 2010. s. 327-328

²⁷ZAVADIL, Bohumil a Petr ČERMÁK. Mluvnice současné španělštiny: *Lingvisticky*

1. *Estar* + participium

Tato perifráze sděluje stav, který je výsledkem předchozího skončeného děje. Má čistě pasivní význam.

Estaba convencida de lo que el jefe me había dicho.

2. *Quedar* + participium

Touto perifrází je vyjadřován výsledný stav děje, který je pasivní a klade důraz na jeho trvání.

Quedó explicado el problema satisfactoriamente.

3. *Ir* + participium

Na výsledný stav je nahlíženo směrem do budoucnosti, tj. prospektivně. Stejně jako následující perifráze *andar* + participium a *venir* + participium má spíše knižní stylistickou hodnotu.

Van fechadas estas dos publicaciones en la República Checa.

4. *Venir* + participium

Pasivně pojatý výsledný stav je v případě této perifráze považován jako retrospektivní, tj. ohlízející se do minulosti.

La casa venía cerrada todo el tiempo.

5. *Andar* + participium

Černý a Zavadil uvádějí, že tato perifráze „dodává pasivně pojatému výslednému stavu významového odstínu distributivnosti.“²⁸

María anda enamorada.

interpretační přístup. Praha: Karolinum, 2010. s. 327

²⁸ ZAVADIL, Bohumil a Petr ČERMÁK. Mluvnice současné španělštiny: *Lingvistický interpretační přístup*. Praha: Karolinum, 2010. s. 327

6. *Salir* + participium

Tato perifráze dává důraz především na perfektivnost pasivně pojatého stavu.

*La enmienda **salió aprobada** por mayoría.*

Leonardo Gómez Torrego²⁹ mezi pasivní perifráze řadí ještě další konstrukci, tvořenou gerundiálním základem a participiem: *estar siendo* + participium. Tato konstrukce je nazývána syntaktickým anglicismem, jenž zapouští kořeny v současném španělském systému.

*Los planes de que habló María **estoy siendo pensado** con mi compañera.*

3.4 Adjektivní užití participia

Publikace Španělské královské akademie³⁰ uvádí, že z hlediska aspektuálního jsou participia nazývána adjektivy perfektivními (*adjetivos perfectivos*) nebo také rezultativními (*resultativos*), a to v tom smyslu, že vzájemně vyjadřují stav jako výsledek určitého procesu. Existuje četné množství participií, zvláště ta silná, která se v současném španělském jazykovém systému lexikalizovala a změnila se tak na plnohodnotná adjektiva. Mezi tato rezultativní adjektiva patří například participia *contento*, *enfermo*, *harto*, *lleno*, *seco*, *maduro*. Pomocí těchto participií mohou být tvořeny absolutní konstrukce:

*„Los alumnos, **contentos** con la llegada de las vacaciones, no callaban un momento.“*³¹

Považujeme za důležité zmínit, že jedním ze společných a zároveň i základních rysů participií a adjektiv je schopnost rozvíjet podmět nebo předmět. Blízké si tyto dvě slovnědruhové kategorie jsou i svými morfologickými a syntaktickými vlastnostmi, což vede k jejich vzájemné konkurenci z hlediska uplatňování ve větných konstrukcích.

²⁹ Příklad citován z GÓMEZ TORREGO, Leonardo. *Manual de español correcto*. Madrid: Arco/Libros, c1993. s. 190

³⁰ *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 2095

³¹ Příklad citován z *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 2096-2097

V těch je možné zcela jasně vymezit hranice mezi adjektivní a slovesnou povahou participií. Ovšem někdy se tyto dvě kategorie prolínají natolik, že schopnost je od sebe rozlišit většinou velmi obtížné. Participia i adjektiva jsou z formálně výrazové podstaty velice podobná, některá z nich jsou dokonce homonymní. Avšak participia mají určité slovesné vlastnosti, které adjektiva postrádají.³²

Alarchos Llorach³³ dále poznamenává, že participium a také adjektivum umožňují stupňování jednotlivých tvarů. Příznačnými morfémy rodu jsou *-o* pro rod mužský a *-a* pro rod ženský, množné číslo pak označujeme koncovkami *-os*, *-as*. Participia se tedy i v tomto případě chovají stejně jako adjektiva: *muy avanzado*, *más avanzado*, *poco avanzadas*, *demasiado avanzado*, *avanzadísimo*.

Dalším ze společných rysů adjektiv a participií je možnost vytvářet četné množství syntaktických struktur, neboť se jedná o přísudkové prvky. Nejčastěji se ve větě uplatňují jako přímý předmět, (např. *hallaron (escondido x insuficiente) su dimisión*). Také mohou plnit funkci přívlastku rozvíjející jiný větný člen, např. *la variedad de petróleo más (vendida či barata)*.³⁴ Existují syntaktické kontexty, které pomáhají rozeznat rozdíl mezi přídavnými jmény a participií. Některá participia vytvářejí bohatou skupinu vyznačující se vlastnostmi vztahujícími se k charakteru či osobnosti jednotlivců. Mezi tato participia řadíme především particiální tvary pravidelné, např. *agradecido*, *confiado*, *callado* či *presumido*.³⁵

Participium se ve větě vyskytuje ve funkci adjektivní a také ve funkci slovesné. Veškerá participia, která plní funkci slovesnou, jsou odvozována od sloves tranzitivních, jak jsme uvedli již v předchozí kapitole a vyjadřují zpravidla výsledky procesů. Participia v adjektivní funkci označují naopak stavy, které za výsledky procesů považovány nejsou. Tato adjektiva jsou ve slovníku definována jako slova nezávislá, protože jejich význam není úplně vždy jednoznačný. Tím pádem není možné z kontextu

³² *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 2095-2096

³³ EMILIO ALARCOS LLORACH. *Gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe, 1994., s. 184

³⁴ *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 2096

³⁵ *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 2096

určitá adjektiva nebo participia vytrhnout, protože bychom nebyli schopni rozeznat, zdali se jedná o participium, nebo o adjektivum.³⁶

Níže podáváme konkrétní konstrukce pro lepší orientaci v tabulce. Odlišnost používání sloves v jejich participiálním tvaru je možné rozdělit do dvou skupin. Znázorníme si to na následujících slovesech. Slovesné tvary v prvním sloupečku jsou užívána ve funkci adjektiva a ve sloupečku druhém jsou uvedeny naopak slovesné tvary užívány ve funkci participia.

<i>abierto</i>	Una ventana <i>abierta</i> .	Una mentalidad <i>abierta</i> .
<i>animado</i>	Fue <i>animado</i> por su profesora a presentarse.	Joven, muy <i>animado</i> y con bien sentido de humor.
<i>organizado</i>	Una reunión <i>organizada</i> hace dos semanas.	Una persona trabajadora y <i>organizada</i> .
<i>autorizado</i>	La sesión no fue <i>autorizada</i> .	Denos su <i>autorizada</i> opinión.

ZDROJ: Zpracováno podle *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 2100

4 SILNÉ A SLABÉ TVARÝ PARTICIPIA

Vycházíme-li ze skutečností uvedených v *Mluvnici současné španělštiny*³⁷, uvažujeme o tzv. tvarech participiálního okruhu, který rozlišuje mezi participii slabými s přízvukem na koncovec či na gramatickém formantu, případně na kmenové samohláse (např. *cantado*) a participii silnými s přízvukem na lexikálním základu (např. *hecho*).

Slabé tvary (dlouhé, analogické) jsou utvářeny od pravidelného tvaru participia a uplatňují se především v analytických, morfologických i premorfologických tvarech slovesných. Silné tvary (krátké) jsou potom tvořeny od nepravidelného tvaru participia, který je v dnešní podobě jazyka uplaňován jako lexikalizované adjektivum:

³⁶ *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 2100

³⁷ ZAVADIL, Bohumil a Petr ČERMÁK. *Mluvnice současné španělštiny: Lingvistický interpretační přístup*. Praha: Karolinum, 2010. s. 327

La ventana será limpiada. Okno bude utřeno.

La ventana es limpia. Okno je čisté.³⁸

Opačné postavení těchto silných a slabých tvarů zabraňuje homomorfii u mnoha sloves, jež vzniká u participií, která se vyznačují jak aktivním, tak pasivním významem.³⁹

Participiální tvary nepravidelné, jak bylo uvedeno výše příznačně jako slabé a dlouhé, jsou užívány zejména ve složených slovesných časech, např. **He imprimido estos textos para tu hermana.** Tvary nepravidelné, charakteristické jako silné a krátké, plní ve větných konstrukcích funkci adjektiva.⁴⁰

Jak je dále uváděno v publikaci Španělské královské akademie⁴¹, silné a slabé tvary některých participií mezi sebou bývají velmi často zaměňovány, ačkoli existují významné rozdíly v jejich užívání. Těmto odlišným participiálním tvarům odpovídají slovesa *elegir (reelegir)*, *freír (refreír, sonfreír)*, *imprimir*, *prender* a *proveer*. Náležité slovesné tvary nepravidelné *electo, frito, impreso, preso* a *provisto* bývají ze zásady užívány v mnohem větší míře než tvary pravidelné *elegido, freído, imprimido, prendido* a *proveído*. Zde je nezbytné uvést, že silné a slabé tvary nejsou ekvivalentní a například nepravidelný tvar participia *frito* je uplatňován mnohem častěji než pravidelný tvar *freído*.

Výše uvedené tvary si konkurují při tvoření složených časů, ve kterých je možné užívat oba tvary, pravidelný a nepravidelný. Nicméně pravidelné formy participií jsou v tomto případě upřednostňovány před formami nepravidelnými. V mnoha zemích se tyto tvary ve složených slovesných časech navzájem střídají. Z kontextu odlišných textů je dobře patrné, že v latinskoamerické španělštině je preferováno užívání silného tvaru participia před tvarem slabým, tedy například *han impreso*, místo *han imprimido*. Narozdíl od evropské španělštiny, ve které takto razantní odlišnosti nepozorujeme. Z této hypotézy vycházíme a uvádíme následující příklady:

³⁸ZAVADIL, Bohumil a Petr ČERMÁK. Mluvnice současné španělštiny: *Lingvistický interpretační přístup*. Praha: Karolinum, 2010. s. 342

³⁹ZAVADIL, Bohumil a Petr ČERMÁK. Mluvnice současné španělštiny: *Lingvistický interpretační přístup*. Praha: Karolinum, 2010. s. 341-342

⁴⁰ *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 239-247

⁴¹ *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 244

„*Había impreso en su lugar billetes de a cien...* (García Márquez, *Amor*); *En total se han imprimido 35,000 carteles* (*Mundo* [Esp.] 11/11/1996).“⁴²

Publikace Španělské královské akademie poznamenává, že nepravidelný tvar participia *preso* je možný užívat jen ve významu „zatknout“ či „zadržet“. Pravidelnému tvaru participia se dává přednost zejména ve své příznačné slovesné funkci:

„*De Cromwell se dice le han preso los suyos* (*Barrio-nuevo, Avisos*); *En Chile ha prendido la guardia misma a algunos miembros del Congreso* (Teresa Mier, *Americano*).“⁴³

Slovesné tvary vyskytující ve větných konstrukcích ve tvaru nepravidelného participia, nemohou být užívány ve funkci slovesné. Uplatňují se pouze ve funkci adjektivní. Používání pravidelného tvaru participia se naopak upřednostňuje ve funkci slovesné.⁴⁴ Avšak slovesa *prender* a *elegir* se ve své pravidelné participiální formě ve složených časech často neobjevují. Jejich nepravidelná forma je běžně uplatňována v Latinské Americe v pasivních perifrázích:

„*Días después, el general Tomás Martínez fue electo presidente de Nicaragua.* (*Prensa Nicaragua* 31/12/2001).“⁴⁵

Téměř ve všech španělsky mluvících oblastech je zvykem používat častěji formu *han elegido* než *han electo*, ačkoli je rovněž udávána i druhá varianta:

„*Distinto es el caso del Congreso de la República y varias alcaldías, donde los votantes han electo y reelecto diputados y alcaldes.* (*Hora*/5/9/2008).“⁴⁶

Stejně tak jako v předchozích příkladech, rovněž u participia *proveer* se setkáváme s jeho užitím ve funkci slovesné jak ve tvaru pravidelném, tak ve tvaru nepravidelném:

⁴²Příklad citován z *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 244

⁴³Příklad citován z *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 244

⁴⁴ GÓMEZ TORREGO, Leonardo a Elsa. AGUIAR. *Gramática didáctica del español*. Madrid: Ediciones SM, 1998. s. 140

⁴⁵Příklad citován z *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 245

⁴⁶Příklad citován z *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 245

„Nos **hemos proveído** de pan de cazabí (Reyes, C., *Carnaval*); De **haberse provisto** Mrs. Dolly del galán imprescindible para la excursión, [...] (Mujica Lainez, *Escarabajo*).“⁴⁷

Slovesa *bendecir* a *maldecir* jsou v současné době ve funkci participia používány jen velmi zřídka, a to pouze v pravidelném tvaru. Místo toho se uplatňují jako adjektiva ve tvarech nepravidelných *bendito* a *maldito*.

„Llega el **bendito** autobús o no llega? (Prada Oropeza, Hora).“⁴⁸

V souladu s výše uváděnými a popisovanými normami správného užití pravidelných participiálních tvarů na jedné straně ve funkci slovesné a na straně druhé nepravidelné tvary participiální ve funkci adjektivní docházíme k závěru, že příklady, ze kterých je zcela patrné nesprávné užívání těchto tvarů, zůstávají tyto normy velmi často nerespektovány. Zaměňování nepravidelných tvarů za pravidelné u participií uplatňujících se ve funkci složených časů se rozšířilo již dříve mezi dnes již zastaralá participia. Tato zastaralá participia se dnes používají pouze ve funkci adjektivní. Avšak v některých případech silná participia přetrvávají jako jediná forma slovesa, která se uplatňuje, neboť slabé tvary se v dnešní podobě jazyka již neuvádějí. Mezi taková participia patří například tvary *fijo*, *harto*, *abstracto*, *incluso*, *concluso* či *convicto*.⁴⁹ Užívání těchto tvarů ve funkci slovesné je podle publikace Španělské královské akademie nepřijatelné a z gramatického hlediska považováno za nesprávné.

⁴⁷Příklad citován z *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 244

⁴⁸Příklad citován z *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 245

⁴⁹ *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Libros, 2011. s. 245

III PRAKTICKÁ ČÁST. KORPUSOVÁ ANALÝZA

V praktické části bakalářské práce se budeme zabývat významem, frekvencí a užitím konkrétních participií a dále podrobně zanalyzujeme jejich uplatnění v současné španělštině. Cílem tak bude uspořádat ucelené informace o příslušných participiích, jež potvrdí, nebo naopak vyvrátí naše předpoklady, základající se na poznacích uvedených v části teoretické. Jako výchozí materiál pro tento jazykový výzkum nám poslouží synchronní jazykový korpus vytvořený Španělskou královskou akademií, *Corpus del Español del Siglo XXI* (CORPES).

Abychom mohli přistoupit k samotné korpusové analýze, je potřeba věnovat pár slov korpusu španělského jazyka, prostřednictvím kterého budeme celý náš výzkum realizovat. Korpus je možné definovat jako rozsáhlou elektronickou databázi, ve které je zaznamenáván jak psaný, tak mluvený jazyk, jež dále slouží především k jazykovému výzkumu. Tato databáze, založena na autentických textech, nám umožňuje vyhledávat odlišné variace slov či slovní spojení, umožňuje zjistit jejich kvantifikaci, význam a frekvenci jejich výskytu.⁵⁰ Jak jsme již zmínili, vybrané participiální jevy budeme v rámci naší studie konzultovat se synchronním španělským korpusem, který disponuje texty v rozmezí relativně krátkého časového úseku a zobrazují tak současný stav španělského jazyka.

Uvedený korpus aktuální španělštiny se zaměřuje na práci se soubory textů nejrůznějšího původu. Slouží především ke studiu slov a jejich významu v určitém kontextu. Jsou navrženy tak, aby poskytovaly komplexní informace o jazyku v daném okamžiku jeho historie. Písemné texty pocházejí nejčastěji z knih, esejí, novin a časopisů ze všech španělsky mluvících zemí, a to v rozmezí let 2001 až 2012. Mluvený jazyk je zastoupen přepisem zvukových nahrávek, které jsou přebírány většinou z rádia, rozhlasového nebo televizního zpravodajství. Také proto, že disponuje velkým objemem dat, považujeme výsledky zjištěné na základě těchto analýz za velmi významné. K měsíci červnu 2016 je v korpusu CORPES XXI zaznamenáno 237.678 dokumentů a v nich v celkové výši přibližně 225 milionů forem různých textů.⁵¹

⁵⁰ Ústav Českého národního korpusu: filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. Dostupné z [www: <http://ucnk.ff.cuni.cz/cs/ustav/co-je-korpus/>](http://ucnk.ff.cuni.cz/cs/ustav/co-je-korpus/) [cit. 4. 3. 2017]

⁵¹ REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CORPES XXI) <<http://www.rae.es>>

V rámci naší případové studie se zaměříme na problematiku týkající se španělského participia, především však na jeho funkci adjektivní a slovesnou. Pozornost bude věnována slovesným tvarům, které mají dvojí přičestí minulé, tedy jak tvar pravidelný, tak nepravidelný. Jako výchozí výrazy tohoto jazykového výzkumu jsme se snažili zvolit nejvíce užívané participiální tvary ve španělštině, a to *elegido, electo; freído, frito; imprimido, provisto; proveído a provisto*. Tyto participiální jevy jsme zmínili již v části teoretické, a z toho důvodu jsme se rozhodli je nyní podrobně zanalyzovat.

Tyto výrazy podrobíme korpusové analýze a zaměříme se na jejich výskyt ve spojení s ostatními větnými členy, abychom mohli potvrdit poznatky z části teoretické a dále se zaměříme na frekvenci jejich užívání. Vycházet budeme z Gómeze Torrega⁵², který uvádí, že slovesa vyskytující se ve tvaru nepravidelném se uplatňují pouze ve funkci adjektivní, nikoli však ve funkci slovesné. Ve funkci slovesné se naopak upřednostňuje používání pravidelného tvaru participia. V rámci našeho výzkumu se při provádění analýzy zaměříme na výsledky hledání v korpusu CORPES XXI. Výsledky tohoto šetření budou na závěr každé analýzy daného jevu podloženy konkrétními příklady.⁵³

1 Korpusová analýza participiálních tvarů *electo* a *elegido*

1.1 Frekvenční analýza tvaru „ELECTO“

V předchozí části práce jsme si přiblížili základní pravidla správného užívání pravidelného a nepravidelného tvaru participia. Cílem naší práce je zároveň dokumentovat frekvenci užívání těchto tvarů a potvrdit tak dřívější poznatky z části teoretické. Do naší první případové studie jsme zařadili sloveso *elegir* a od něho odvozené participiální tvary *electo* a *elegido*. Abychom byli schopni pochopit práci s korpusy, je třeba hned zpočátku objasnit veškeré kroky při našem postupování.

⁵² GÓMEZ TORREGO, Leonardo a Elsa. AGUIAR. *Gramática didáctica del español*. Madrid: Ediciones SM, 1998. s. 140

⁵³ Veškeré příklady uvedené v této části práce pocházejí z databáze korpusu CORPES XXI. REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CORPES XXI) [en línea]. *Corpus del Español del Siglo XXI (CORPES)*. <<http://www.rae.es>> [Abril 2017]

Prvním postupem při realizaci výzkumu v korpusu CORPES XXI bylo zadání výrazu *electo* do políčka pro vyhledávání daného výrazu “*Forma*“ a v kategorii slovního druhu “*Clase de palabra*“ jsme omezili vyhledávání pouze na sloveso “*Verbo*“. Do políčka původ textu “*Origen*“ jsme zadali Španělsko. Další zdroje pro vyhledávání jsme zúžili pouze na psaný jazyk “*Escrito*“ a žurnalistiku “*Prensa*“. Námi hledaný výraz je nutné takto blíže specifikovat zejména proto, že korpus nabízí velmi vysoký počet příkladů, se kterým by nebylo možné dále pracovat a provádět tak odpovídající výzkum. Abychom byli schopni pracovat s aktuálním a adekvátním počtem příkladů, upřesníme i časové období, ze kterého budeme případy čerpat. V políčku pro vymezení časového úseku “*Fecha de clasificación*“ jsme období upravili na rozmezí v letech 2005 až 2012 a pomocí políčka “*Concordancia*“ vyhledali již omezený počet hledaného výrazu. Kliknutím na výraz v příslušném paragrafu jsme získali celý jeho kontext. Naším úkolem bylo pozorně přečíst a zanalyzovat všechny nalezené případy. Při takto zadaném vyhledávání bylo v korpusu nalezeno 30 výskytů hledaného výrazu celkem ve 27 dokumentech.

Z celkového počtu 30 případů se hledaný výraz *electo* ve 26 případech vyskytoval v kolokaci se substantivy, z toho nejčastěji ve 23 případech však se substantivem *el presidente*,

*El presidente **electo** de Honduras, Porfirio Lobo [...]*

v dalších 3 případech se pak objevoval v kolokaci se substantivy *el mandatario*, *el diputado* a *el senador*,

*[...] si el mandatario **electo** de Colombia, Juan Manuel Santos, viaja a su país será detenido.*

*El diputado del PP **electo** por la provincia de Valencia [...]*

*"Hemos hablado con el señor Burris para hacerle saber que es ahora el senador **electo** de Illinois y, como tal, gozará de todos los derechos y privilegios."*

v dalších 2 případech se jednalo o funkci slovesnou,

*Yo he sido **electo** tres veces. Y cuando los ricos me sacaron por un golpe de Estado el pueblo volvió a traerme.*

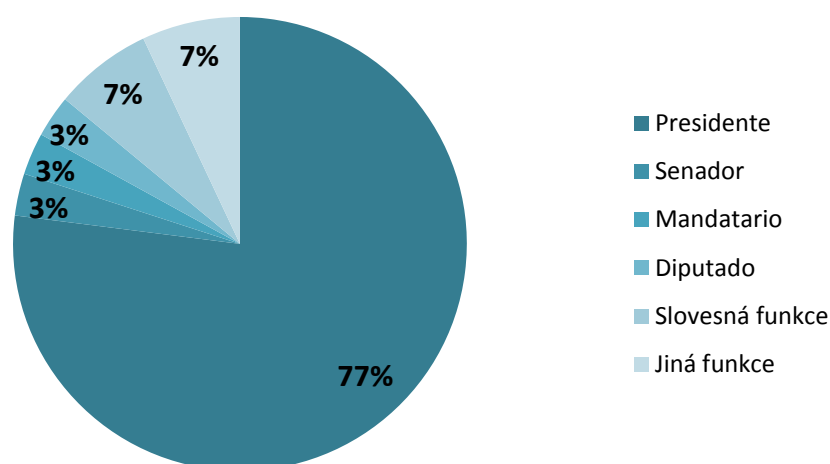
*[...] después de que el último resultara **electo** en las presidenciales palestinas de enero pasado.*

a ve zbývajících 2 případech se tento tvar nevyskytoval v kolokaci se slovesy, ani se substantivy, jednalo se o jinou funkci.

[...] *descalificando al presidente de la República, electo democráticamente y restándole importancia a la autonomía" del poder judicial venezolano.*

Vzhledem k tomu, že naším cílem bylo zjistit hlavní odlišnosti v používání pravidelného a nepravidelného tvaru, a to ve spojení s určitými větnými členy, na další funkce participia jsme se proto v tomto výzkumu dále nezaměřovali. Na následujícím grafu bude znázorněno zastoupení nepravidelného tvaru participia *electo* v kolokacích s dalšími větnými členy, se kterými se objevil ve španělských textech.

KOLOKACE TVARU „ELECTO“

FREKVENCE VÝSKYTU TVARU „ELECTO“

tvar participia „ELECTO“	výskyt	v procentech
výskyt v adjektivní funkci	26	87%
výskyt ve slovesné funkci	2	7,5%
výskyt v jiné funkci	2	7,5%
celkový výskyt	30	

Naším předpokladem bylo, že se pravděpodobně nejčastěji s užitím participiálního tvaru *electo* setkáme v kolokaci se substantivy, tedy v jeho příznačné funkci adjektivní. Avšak objevily se 4 případy (viz. s. 28,29) v rozporu s tím, co uvádí Gómez Torrego⁵⁴ a nepravidelný tvar se nevyskytoval v kolokaci se substantivy. Ovšem

⁵⁴ GÓMEZ TORREGO, Leonardo a Elsa. AGUIAR. *Gramática didáctica del español*. Madrid: Ediciones SM, 1998. s. 140

pokud vycházíme z tabulky celkového výskytu, tyto dvě výjimky jsou zcela zanedbatelné. Hledaný výraz tak potvrdil naše předpoklady a ve větných konstrukcích plnil především funkci adjektivní.

Další postup vyhledávání pokračoval stejným způsobem. Oblast vyhledávání jsme nyní nahradili za oblast internet, v korpusu jsme tedy zvolili oblast „Internet“. V políčku pro vymezení časového úseku „Fecha de clasificación“ jsme ponechali období v letech 2005 až 2012 a pomocí políčka „Concordancia“ byly v korpusu nalezeny pouze 3 výskyty hledaného výrazu ve 3 dokumentech. Po přečtení těchto případů jsme opět zjistili, že výraz *electo* se ve dvou případech nacházel v kolokaci se substantivem, a to v obou případech se substantivem *el presidente*.

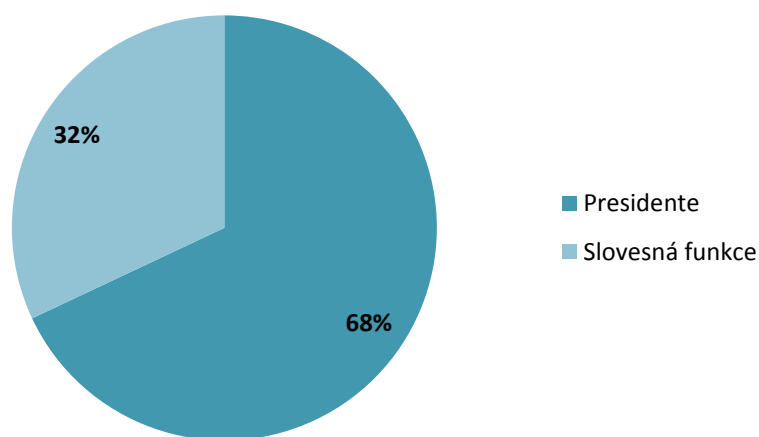
*El presidente **electo** de Estados Unidos, Barack Obama [...]*

*[...] afirma sin empacho que el presidente **electo** de Estados Unidos va a llevar a su país a un "previsible desastre económico".*

Pouze v jednom případě se tento tvar nacházel v kolokaci se slovesným časem.

*Julio César Godoy Toscano, quien en los comicios del 5 de julio resultó **electo** como diputado federal [...]*

KOLOKACE TVARU „ELECTO“

FREKVENCE VÝSKYTU TVARU „ELECTO“

tvar participia „ELECTO“	Výskyt	v procentech
výskyt v adjektivní funkci	2	67%
výskyt ve slovesné funkci	1	33%
celkový výskyt	3	

1.2 Frekvenční analýza tvaru „ELECTO“ (latinskoamerické texty)

V rámci naší další analýzy jsme se zaměřili na výzkum v oblasti Latinské Ameriky, neboť jak popisujeme v části teoretické, tak v latinskoamerické španělštině je upřednostňováno užívání silného tvaru participia před tvarem slabým. V jednotlivých analýzách budeme věnovat pozornost zrovna zkoumanému nepravidelnému tvaru participia a tuto skutečnost si rovněž ověříme v korpusu CORPES XXI. Následující analýzu používání nepravidelného tvaru *electo* jsme tedy provedli tak, že do políčka původů textu „*Origen*“ jsme tentokrát zadali Ameriku „*América*“. Jako další zdroje vyhledávání jsme zvolili pouze psaný jazyk „*Escrito*“ a oblast vyhledávání výsledků jsme zúžili na žurnalistiku „*Prensa*“. V políčku pro vymezení časového úseku „*Fecha de clasificación*“ jsme ponechali období v letech 2005 až 2012. Avšak po tomto zadání disponuje korpus příliš velkým objemem dat hledaného výrazu, a to 95 výskytů celkem v 88 dokumentech, a proto je třeba námi hledaný výraz ještě blíže specifikovat. Do políčka téma „*Tema*“, jsme ze stávající nabídky tentokrát určili oblast „Současnost, volný čas a každodenní život“, v korpusu označovanou jako „*Actualidad, ocio y vida cotidiana*“. Období časového úseku jsme změnili na rozmezí let 2010 až 2012. Po takovém zadání již bylo korpusem nalezeno adekvátní množství příkladů přijatelných pro naše zpracování, a to 15 výskytů v 15 dokumentech.

Z celkového počtu 15 případů převažoval výskyt hledaného výrazu *electo* ve v kolokaci se slovesy, konkrétně v 10 případech. V 9 případech se vyskytoval se slovesným časem *pretérito indefinido de indicativo* a v jednom případě se slovesným časem *pretérito pluscuamperfecto de indicativo*,

El delantero Fred, del Fluminense, fue electo mejor jugador de campeonato brasileño.

Otra vez, Kevin Cabral ha sido electo "Cronista del Año" en Santiago.

ve 4 případech se pak nepravidelný tvar *electo* vyskytoval v kolokacích se substantivy *el presidente* a *el alcalde* a ve zbývajícím případě se jednalo o jinou funkci.

El presidente electo de Honduras, Porfirio Lobo, [...]

El alcalde electo de Bogotá, Gustavo Petro, y su esposa, Verónica Alcocer, [...]

Y para eso, Marengo y el ejecutivo tienen electo al timonel del equipo.

FREKVENCE VÝSKYTU TVARU „ELECTO“ (latinskoamerické texty)

tvar participia „ELECTO“	výskyt	v procentech
výskyt v adjektivní funkci	4	27%
výskyt ve slovesné funkci	10	67%
výskyt v jiné funkci	1	6%
celkový výskyt	15	

Z tabulky frekvence výskytu tvaru *electo* zjištěné v korpusu CORPES XXI na základě textů pocházejících z Latinské Ameriky lze konstatovat, že funkce tohoto tvaru ve větných konstrukcích je především slovesná. Hledaný výraz tak v tomto případě potvrdil naše poznatky uvedené v části teoretické (viz. s.22). Avšak z gramatického hlediska je toto užití participia považováno za nesprávné.

1.3 Frekvenční analýza tvaru „ELEGIDO“

Při realizaci nového výzkumu jsme změnili hledaný výraz a na místo hledaného tvaru nepravidelného participia *electo* jsme nyní zvolili tvar pravidelný *elegido*. Zdroje pro další vyhledávání zůstávají totožné. Po tomto zadání disponuje korpus opět velikým objemem dat hledaného jevu, konkrétně 1.118 případů celkem v 997 dokumentech, a proto jsme hledaný výraz ještě blíže specifikovali. Do políčka téma „Tema“, jsme ze stávající nabídky určili oblast „Actualidad, ocio y vida cotidiana“. Avšak i přes takto specifické hledání byl počet hledání příliš vysoký, konkrétně 220 případů nalezených celkem ve 190 dokumentech. Proto jsme se rozhodli upravit i časové období, ze kterého jsme případy čerpali. Do políčka „Fecha de clasificación“ jsme proto upřesnili hledání pouze na rozmezí let 2011 až 2012 a prostřednictvím políčka „Concordancia“ našli počet příkladů, který je nyní přijatelný pro naše další zpracování.

Z celkového počtu 49 případů se hledaný výraz *elegido* nejčastěji vyskytoval v kolokaci se slovesy, a to celkem ve 34 případech. Z toho v 15 případech se slovesným časem pretérito indefinido de indicativo,

En esa misma sesión fue elegido miembro del organismo Carlos Ferrer Salat, [...]

ve 14 případech se slovesným časem pretérito perfecto de indicativo,

Greenpeace **ha elegido** ejemplos sobre lo que aporta una costa bien conservada [...]

dále ve 3 případech se slovesným časem *pretérito imperfecto de subjuntivo*,

*Logró que Brasil **fuese elegido** sede del Mundial de 2014 y sacó la CBF de la ruina [...]*

ve zbývajících případech se jednalo o výskyt výrazu *elegido* v podobě pomocného slovesa pasivní vazby,

*[...] con el Borussia y **ser elegido** el mejor jugador del campeonato.*

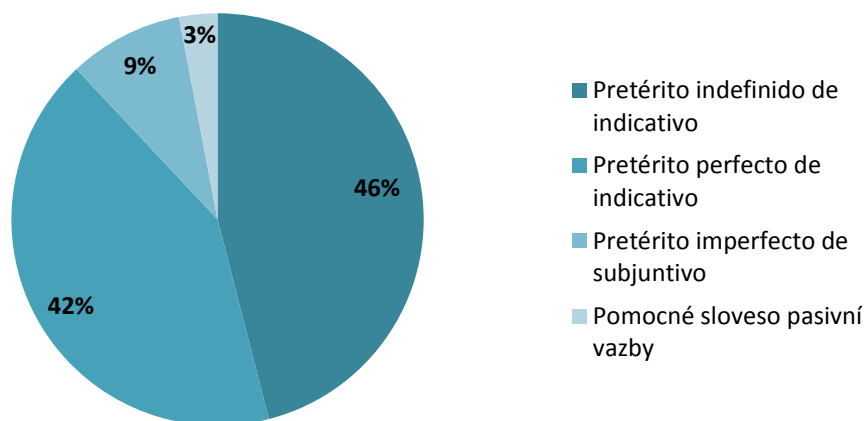
a ve zbývajících 10 případech se pak ve větných konstrukcích objevoval v kolokaci se substantivy.

*Un equipo **elegido** por los aficionados y en el que se han quedado fuera jugadores [...]*

Ve zbývajících 5 případech se jednalo o jinou funkci.

Na následujícím grafu můžeme pozorovat zastoupení nepravidelného tvaru participia *elegido* v kolokacích se slovesnými časy.

KOLOKACE TVARU „ELEGIDO“

FREKVENCE VÝSKYTU TVARU „ELEGIDO“

tvar participia „ELEGIDO“	výskyt	v procentech
výskyt v adjektivní funkci	10	20%
výskyt ve slovesné funkci	34	70%
výskyt v jiné funkci	5	10%
celkový výskyt	49	

Z tabulky frekvence výskytu výrazu *elegido* zjištěné v korpusu lze konstatovat, že s necelými 70% se vyskytoval v kolokacích se slovesy. Je zde tudíž docela zřejmá jeho charakteristická funkce slovesná. V kolokaci se substantivy se s 20% potvrzují mínění Gómeze Torrega:⁵⁵ „*En los verbos que tienen los dos tipos de participio, la forma irregular actúa sólo como adjetivo y nunca como verbo.*“

Následující postup vyhledávání v korpusu zůstává stále totožný jako doposud. Změna byla provedena pouze v oblasti hledaného výrazu, kterou jsme označili stejně jako při analýze předchozího tvaru *electo* na oblast „*Internet*“. Do políčka „*Tema*“, jsme opět vybrali vyhledávání v oblasti „*Actualidad, ocio y vida cotidiana*“. Časové období jsme ponechali stejné, a to v rozmezí let 2011 až 2012. Časové omezení volíme právě takto z toho důvodu, aby výsledky výzkumu byly co nejvíce věrohodné a především aktuální.

V tomto případě bylo korpusem nalezeno celkem 20 případů v 19 dokumentech. Hledaný výraz *elegido* se opět nejčastěji nacházel v kolokaci se slovesy, konkrétně ve 13 případech. Plnil tak zejména slovesnou funkci. Z toho v 10 případech se slovesným časem *pretérito perfecto de indicativo*,

*Entre las asistentes he **elegido** una representante nacional [...]*

a pouze v 1 případě se slovesným časem *pretérito indefinido de indicativo*.

*A título personal, fue **elegido** mejor defensor de la ACB [...]*

Ve zbývajících 2 případech se tento tvar vyskytoval s časem *pretérito perfecto de subjuntivo* a *pretérito imperfecto de indicativo*.

*Quise saber qué opinaba de que su marido, Chris Hemsworth, haya sido **elegido** por 'GQ' hombre del año en Australia [...]*

*[...] 'que el ganador ya estaba **elegido** desde hace mucho antes' [...]*

V dalších 6 případech se pak vyskytoval v kolokaci se substantivy a plnil tak ve větných konstrukcích i funkci adjektivní,

*El lugar **elegido** gracias a las recomendaciones de Javier fue El Chalet Suizo.*

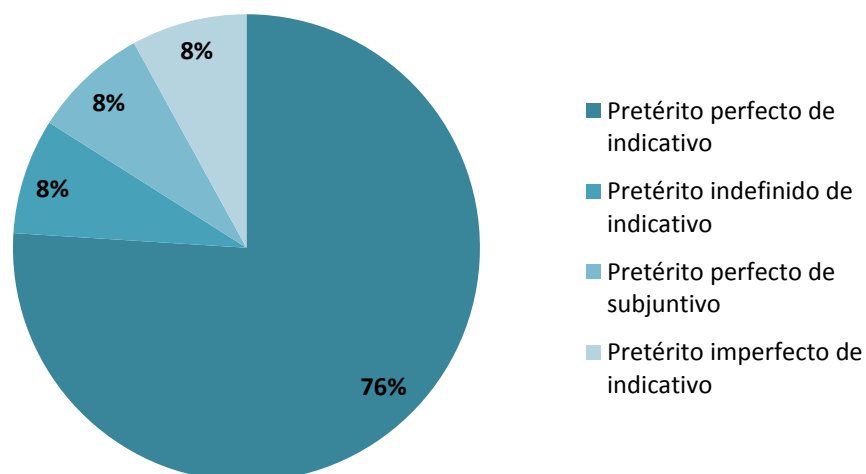
a v posledním případě se jednalo o jinou funkci.

*Una vez **elegido** el tono, ya puedes dirigirte a la zona correspondiente.*

⁵⁵ GÓMEZ TORREGO, Leonardo a Elsa. AGUIAR. *Gramática didáctica del español*. Madrid: Ediciones SM, 1998. s. 140

Na následujícím grafu můžeme pozorovat zastoupení nepravidelného tvaru participia *elegido* v kolokacích se slovesnými časy. Jak je z grafu patrné, nejčastěji se vyskytoval v kolokacích se slovesným časem *pretérito perfecto de indicativo*.

KOLOKACE TVARU „ELEGIDO“

FREKVENCE VÝSKYTU TVARU „ELEGIDO“

tvar participia „ELEGIDO“	výskyt	v procentech
výskyt v adjektivní funkci	6	30%
výskyt ve slovesné funkci	13	65%
výskyt v jiné funkci	1	5%
celkový výskyt	20	

I v tomto případě převažuje užívání tvaru *elegido* ve funkci slovesné, musíme však konstatovat, že procentuální rozdíl se od předchozích analýz stále snižuje. Můžeme také pozorovat, že tento tvar se ve španělštině nejčastěji užívá ve spojení zejména s minulými časy.

2 Korpusová analýza participiálních tvarů *frito* a *freído*

Naší další případovou studií v rámci tohoto výzkumu jsou tvary *frito* a *freído*. Předpokládáme, že tvar *frito* se bude vyskytovat v kolokacích se substantivy a naopak tvar *freído* v kolokacích se slovesnými časy. Jestli se naše předpoklady potvrdí, či nikoliv, a v jaké míře, nám nyní ukáže následující analýza.

2.1 Frekvenční analýza tvaru „FRITO“

Prvním krokem, který jsme provedli při realizaci našeho dalšího výzkumu bylo zadání výrazu *frito* do políčka pro vyhledávání daného výrazu „Forma“ a v kategorii slovního druhu „Clase de palabra“ jsme vyhledávání omezili pouze na sloveso „Verbo“. Zdroje pro vyhledávání v určité oblasti jsme zde opět zúžili pouze na žurnalistiku „Prensa“, a to nikoli na mluvený projev, ale na psaný jazyk „Escrito“. Do políčka původ textu „Origen“ jsme jako v předchozí analýze zvolili Španělsko. V políčku pro vymezení časového období „Fecha de clasificación“ jsme období upravili opět na rozmezí v letech 2005 až 2012. Po takto zadaném vyhledávání bylo v korpusu nalezeno pouze 9 výskytů hledaného výrazu celkem v 8 dokumentech.

Z celkového počtu 9 případů se hledaný výraz vyskytoval v 7 případech v kolokaci se substantivy, konkrétně ve 2 případech se substantivem *el arroz*,

*Así que hay hambre de sobra para afrontar un arroz **frito** con legumbres y un pollo al curry en toda regla.*

ve 2 případech pak se substantivem *el huevo*,

*"Aquí podría comer un huevo **frito** en el suelo", comentaba Anita.*

rovněž se substantivem *el pescado* ve 2 případech a ve zbývajícím případě se substantivem *el pulpo*,

*[...] se sirve auténtico **pescado frito** con patatas en raciones generosas.*

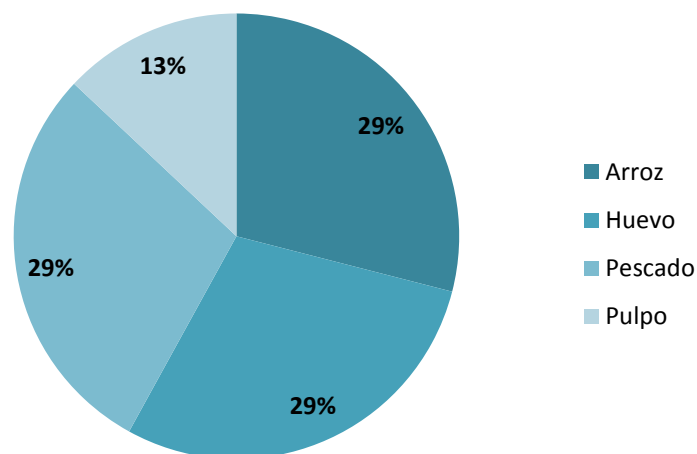
*Papas arrugadas con mojo picón, pulpo **frito** con mojo verde, gofio escaldao con cebolla roja [...]*

a ve zbývajícím případě se pak jednalo o jinou funkci. V tomto případě se tvar *frito* ani jednou nevyskytoval v kolokaci se slovesem.

*En cuanto al armamento extraterrestre, existen el Zap-O-Matic, rayo que deja **frito** a todo el que lo prueba [...]*

Na následujícím grafu bude znázorněno zastoupení nepravidelného tvaru participia *frito* v kolokaci s výše uvedenými substantivy.

KOLOKACE TVARU „FRITO“

FREKVENCE VÝSKYTU TVARU „FRITO“

tvar participia „FRITO“	výskyt	v procentech
výskyt v adjektivní funkci	7	78%
výskyt ve slovesné funkci	0	0%
výskyt v jiné funkci	2	22%
celkový výskyt	9	

V tomto případě jsme na základě korpusové analýzy zjistili, že nepravidelný tvar participia *frito* byl v 78% uplatněn ve své příznačné adjektivní funkci. Za zmínku v tomto případě určitě stojí poznamenat, že se nejčastěji pojil se substantivy vyznačujícími se sémantickým polem, které bychom označili jako „jídlo“. Ve funkci slovesné se tvar *frito* tentokrát nevyskytoval ani v jednom případě. Z hlediska pravidel pro správné užívání pravidelného a nepravidelného tvaru participia se tak v tomto případě mínění Gómeze Torrega potvrdila.

Provádíme další výzkum a zadaným výrazem je opět tvar *frito*. Zdroje pro vyhledávání v určité oblasti jsme pozměnili na internet “*Internet*“. V políčku pro vymezení původu textu “*Origen*“ jsme ponechali Španělsko. Do políčka pro vymezení časového úseku “*Fecha de clasificación*“ jsme upravili rozmezí hledání výrazu v období let 2005 až 2012. Při takto zadaném vyhledávání bylo v korpusu nalezeno 20 výskytů hledaného výrazu celkem v 19 dokumentech.

Z celkového počtu 20 výskytů se hledaný výraz *frito* ve 14 případech vyskytoval v kolokaci se substantivy, v 5 případech se vyskytoval v kolokaci se slovesy a ve zbývajícím případě se jednalo o jinou funkci. Mezi nejčastěji zaznamenanými substantivy, jenž byla korpusem v těchto kolokacích nalezena bylo v 7 případech substantivum *el huevo*,

[...] *arroz a la cubana, tortilla de bacalao, huevo **frito** con chorizo, [...]*

ve zbývajících případech se pak tento tvar nejčastěji vyskytoval v kolokaci se substantivy *el arroz, el chozizo* nebo třeba se substantivem *el pollo*.

[...] *arroz **frito** con anacardos, pan de nueces, bizcochos de almendra, galletas de avena y frutos secos [...]*

*Jamie Oliver no tuvo ningún problema en ponerle chorizo **frito** a una ensaladita de tomate [...]*

[...] *unos pinchos morunos, o un plato mediterráneo de pollo **frito** con patatas fritas.*

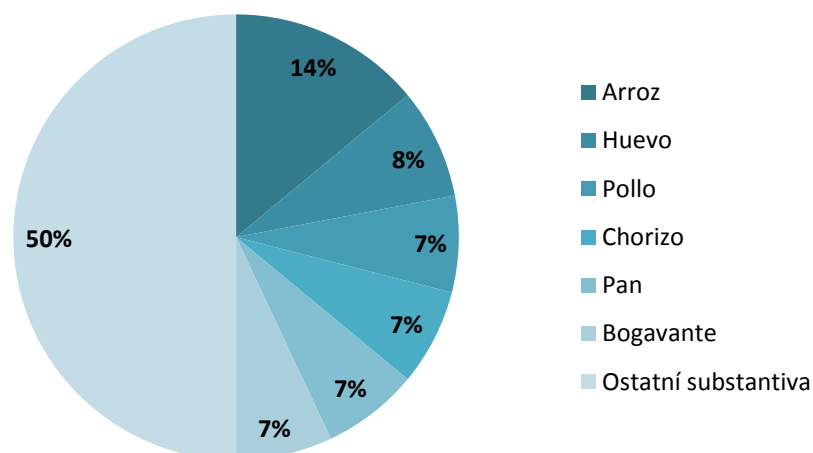
Dále se nepravidelný tvar *frito* vyskytoval nejen ve funkci adjektivní, ale taktéž ve funkci slovesné. Nejčastěji se slovesnými časy *pretérito perfecto de indicativo* a *pretérito perfecto de subjuntivo*.

*Y en el mismo aceite donde hemos **frito** el pollo, rehogamos las verduras unos minutos.*

[...] *aunque no hayamos **frito** un huevo en nuestra vida.*

Na následujícím grafu můžeme pozorovat zastoupení nepravidelného tvaru participia *frito* v kolokaci se substantivy. Pod termínem “Ostatní substantiva“ uvádíme ta substantiva, jejichž zastoupení ve větných konstrukcích se objevovalo pouze v jednom případě, označovala stejné sémantické pole jako veškerá výše uváděná substantiva.

KOLOKACE TVARU „FRITO“

FREKVENCE VÝSKYTU TVARU „FRITO“

tvar participia „FRITO“	výskyt	v procentech
výskyt v adjektivní funkci	14	70%
výskyt ve slovesné funkci	5	25%
výskyt v jiné funkci	1	5%
celkový výskyt	20	

Z výše uvedených případů je možné pozorovat, že nepravidelný participiální tvar *frito* se v kolokaci se substantivem „*pollo*“ vyskytuje jak ve funkci adjektivní, př. *O un plato mediterráneo de **pollo frito***, tak ve funkci slovesné, př. *Y en el mismo aceite donde **hemos frito** el pollo*. Stejně tak jako v předchozím případě, kdy jsme na základě korpusové analýzy zjistili, že nepravidelný tvar participia *frito* byl ve své adjektivní funkci užíván v 78%, tak i v tomto případě byla frekvence jeho výskytu velmi vysoká, a to 70%. Rovněž jako v předchozím případě se nyní pojilo se substantivy pojednávajícími o sémantickém poli, které bychom označili „jídlo“.

2.2 Frekvenční analýza tvaru „FRITO“ (latinskoamerické texty)

Následující analýzu používání nepravidelného tvaru *frito* jsme se pro srovnání rozhodli provést opět ve státech Latinské Ameriky. Do políčka původů textu „*Origen*“ jsme tedy opět zadali „*América*“. Jako další zdroje vyhledávání jsme zvolili pouze psaný

jazyk “*Escrito*“ a oblast vyhledávání výsledků jsme zúžili na žurnalistiku “*Prensa*“. V políčku pro vymezení časového úseku “*Fecha de clasificación*“ jsme ponechali období v letech 2005 až 2012. Po takovém zadání bylo korpusem nalezeno adekvátní množství příkladů přijatelných pro naše zpracování, a to 18 výskytů celkem v 18 dokumentech.

Z celkového počtu 18 případů se hledaný výraz *frito* v 9 případech vyskytoval v kolokaci se substantivy, nejčastěji však, ve 4 případech se substantivem *el pescado*,

*Su obsesión era lo cotidiano: las cuentas del mercado, el maquillaje, el pescado **frito** en la cocina, [...]*

v dalších 2 případech se vyskytoval v kolokaci se substantivem *el pollo*,

*Hay que evitar el pollo **frito** pues de esta forma pierde todo su valor nutricional.*

stejně tak v dalších 2 případech se objevoval v kolokaci se substantivem *el huevo*,

*Bueno, dice el autor, quizá para vender mis libros deba colocar un huevo **frito** en la portada [...]*

a ve zbývajícím případě se jednalo o substantivum *el pargo*.

*[...] para disfrutar un delicioso pargo **frito** con patacones y arroz con coco o un sancocho de pescado.*

V dalších 3 případech se pak nepravidelný tvar *frito* vyskytoval v kolokaci se slovesným časem *presente de indicativo*,

*[...] si no puedes creer en eso estás **frito**, y entonces hay que cambiar de chamba."*

v kolokacích se substantivy a slovesy se ve zbývajících 6 případech nevyskytoval

*[...] aunque sí pueden comer pescado pero no **frito**.*

*[...] y se consume **frito**, salado en crudo y seco, de forma natural.*

FREKVENCE VÝSKYTU TVARU „FRITO“

tvar participia „FRITO“	výskyt	v procentech
výskyt v adjektivní funkci	9	50%
výskyt ve slovesné funkci	3	17%
výskyt v jiné funkci	6	33%
celkový výskyt	18	

Naším předpokladem, stejně jako v předchozí analýze bylo, že pravděpodobně nejčastěji se s užitím nepravidelného participiálního tvaru *frito* setkáme v kolokaci se substantivy, tedy v jeho příznačné funkci adjektivní. Tento předpoklad se potvrdil z 50%. Poznatky o užívání pravidelných a nepravidelných tvarů participiálních uvedené v části teoretické (viz. s.22) se tak v tomto případě potvrdily. Nepravidelný participiální tvar *frito* se ve státech Latinské Ameriky užívá jak ve funkci slovesné, tak ve funkci adjektivní. Rovněž jako v předchozí analýze i tentokrát bychom mohli jako sémantické pole označit „jídlo“.

2.3 Frekvenční analýza tvaru „FREÍDO“

Daším tvarem, který podrobíme korpusové analýze, bude v tomto případě pravidelný participiální tvar utvořený od slovesa *freír, freído*. Postup dalšího vyhledávání zůstává stále totožný. Vyhledávání v určité oblasti jsme změnili opět žurnalistiku „*Prensa*“. Avšak při takto zadaném vyhledávání byly v korpusu nalezeny pouze 3 výskyty hledaného výrazu. Rozhodli jsme se proto rozšířit naše vyhledávání a neprováděli jsme žádná omezení ve vyhledávání určité oblasti, ovšem i přes takové hledání bylo korpusem nalezeno pouze 9 výskytů celkem v 8 dokumentech. Z tohoto důvodu již nebudeme v korpusu provádět další analýzu tohoto tvaru na základě dalších možných omezení, neboť výsledky hledání by byly naprosto totožné.

Hledaný výraz *freído* se ve většině případů vyskytoval v kolokaci se slovesnými časy, konkrétně v 6 případech. V tomto případě nebyla zaznamenána žádná konstrukce, ve které by se námi hledaný výraz nacházel v kolokaci se substantivy. Zjišťujeme, že funkce tvaru *freído* je ve větných konstrukcích tak je především slovesná. Ve 3 případech se vyskytoval se slovesným časem *pretérito perfecto de indicativo*,

[...] *no ha servido las jarras suficientes ni ha **freído** la carne de cordero necesaria para que huela a un pub del mediodía.*

dále pak v jednom případě se slovesným časem *pretérito pluscuamperfecto de indicativo*, v jednom případě se slovesným časem *presente de indicativo* a stejně tak v jednom případě se jednalo o pomocné sloveso pasivní vazby,

*Fue así que llegué por primera vez a su ciudad natal de Colvin, allí donde en 1939 había **freído** el primer pollo adobado con la receta de su inspiración [...]*

*Lo primero que se me pasa por la mente es **freído** a balazos.*

[...] pipas de calabaza antes de ser **freído**, y apostaría todo mi prestigio como cocinera [...]

ve zbývajících 3 případech se pravidelný tvar *freído* nevyskytoval v kolokaci ani se substantivy, ani se slovesy.

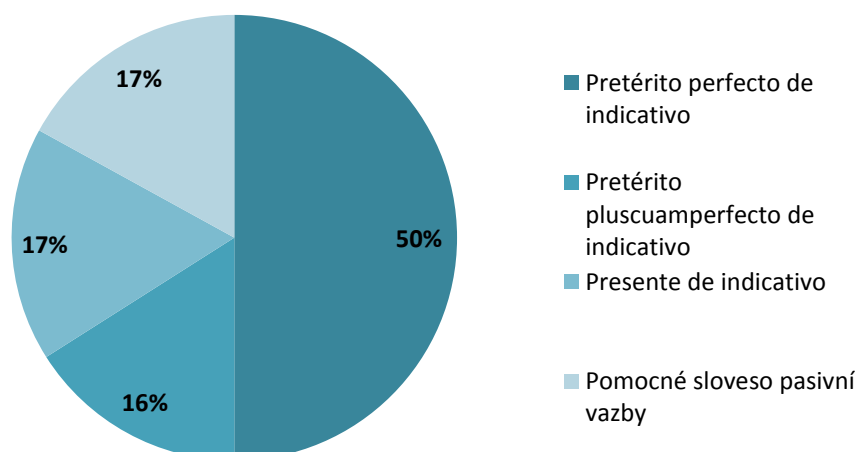
*Se procede de igual manera que con la carne bovina, excepto en el **freído**, en el cual se buscará sólo el dorado del pan.*

*Envolver un alimento en huevo batido para **freído**.*

*Una vez hechos los frijoles, molido la carne de ternera, **freído** el chicharrón y el plátano maduro, [...]*

Tento graf znázorňuje zastoupení nepravidelného tvaru participia *freído* v kolokacích se slovesnými časy, které se objevily ve španělském textu.

KOLOKACE TVARU „FREÍDO“

FREKVENCE VÝSKYTU TVARU „FREÍDO“

tvar participia „FREÍDO“	výskyt	v procentech
výskyt v adjektivní funkci	0	0%
výskyt ve slovesné funkci	6	67%
výskyt v jiné funkci	3	33%
celkový výskyt		

Naším předpokladem bylo, že se pravděpodobně nejčastěji s užitím pravidelného participiálního tvaru *freído* setkáme v kolokaci se slovesy, tedy v jeho příznačné funkci

slovesné. Tento předpoklad se částečně potvrdil, avšak musíme brát v úvahu, že i výskyt tohoto tvaru v jiné funkci není zcela vyloučen.

3 Korpusová analýza participiálních tvarů *impreso* a *imprimido*

Postup vyhledávání byl stejný jako doposud. Ovšem tentokrát jsme jako výchozí výrazy pro naši další analýzu zvolili participiální tvary odvozené od slovesa *imprimir*, a to tvary *impreso* a *imprimido*.

3.1 Frekvenční analýza tvaru „IMPRESO“

Do políčka pro vyhledávání daného výrazu „*Forma*“ jsme zadali výraz *impreso* a v kategorii slovního druhu „*Clase de palabra*“ jsme omezili vyhledávání na sloveso „*Verbo*“. Do políčka původ textu „*Origen*“ jsme zadali opět Španělsko. Jako další zdroje vyhledávání jsme zvolili pouze psaný jazyk „*Escrito*“ a oblast vyhledávání výsledků jsme zúžili na žurnalistiku „*Prensa*“. V políčku pro vymezení časového úseku „*Fecha de clasificación*“ jsme ponechali období v letech 2005 až 2012. Avšak po tomto zadání disponuje korpus příliš velkým objemem dat hledaného výrazu, a to 107 výskytů celkem v 95 dokumentech, a proto je třeba námi hledaný výraz ještě blíže specifikovat. Do políčka téma „*Tema*“, jsme ze stávající nabídky určili oblast umění, kultura a zábava, v korpusu označovanou jako „*Artes, cultura y espectáculos*“. Po takovém zadání již bylo korpusem nalezeno adekvátní množství příkladů přijatelných pro naše zpracování, a to 27 výskytů ve 22 dokumentech.

Z celkového počtu 27 případů se hledaný výraz *impreso* nejčastěji vyskytoval v kolokaci se substantivy, a to celkem v 19 případech. Z toho nejčastěji, konkrétně ve 4 případech se substantivem *el periódico*,

[...] *un periódico impreso gratuito actualizado de forma permanente.*

v následujících případech se tento tvar vyskytoval v kolokaci substantivy *el papel*, *el diario* a *el libro*,

[...] *resulta imposible sustraerse a la magia del papel impreso, a las líneas trazadas y a todas las fascinantes referencias que contiene.*

Estos datos convierten a Público no sólo en el diario impreso de circulación estatal que más crece, [...]

El libro impreso más antiguo.

v dalších 6 případech se tento tvar vyskytoval v kolokaci se slovesnými časy,

*Ha mamado de su familia el talento para interpretar pero lo ha mejorado y le ha **impreso** un estilo nuevo que emociona.*

El libro más antiguo en sus fondos está impreso en Venecia en 1475.

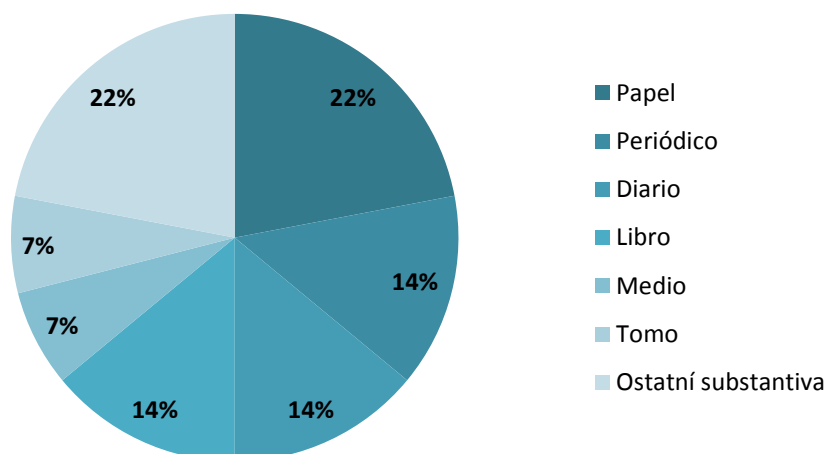
a ve zbývajících 3 případech se pravidelný tvar *impreso* nevyskytoval v kolokaci ani se substantivy, ani se slovesy.

*Cada vez que daba con uno, descubría en el último momento que ya se encontraba **impreso**.*

*Ayudo a mi planeta, publicado por Blume, **impreso** en papel 100% reciclado, [...]*

Na následujícím grafu můžeme pozorovat zastoupení nepravidelného tvaru participia *impreso* v kolokacích se substantivy. Pod termínem “ostatní substantiva“ uvádíme ta substantiva, jejichž zastoupení ve větných konstrukcích se objevovalo pouze v jednom případě.

KOLOKACE TVARU „IMPRESO“

FREKVENCE VÝSKYTU TVARU „IMPRESO“

tvar participia „IMPRESO“	výskyt	v procentech
výskyt v adjektivní funkci	19	70%
výskyt ve slovesné funkci	6	22%
výskyt v jiné funkci	2	8%
celkový výskyt	27	

Domnívali jsme se, že pravděpodobně nejčastěji se s tímto participiálním tvarem setkáme v kolokaci se substantivy. Vycházíme zde opět z Gómeze Torrega,⁵⁶ který uvádí, že slovesa vyskytující se ve tvaru nepravidelném se uplatňují pouze ve funkci adjektivní, nikoli však ve funkci slovesné. Jeho mínění se v této analýze tedy potvrdilo.

Další postup vyhledávání pokračoval stejným způsobem. Do políčka pro vyhledávání daného výrazu "Forma" jsme opět zadali výraz *impreso* a v kategorii slovního druhu "Clase de palabra" jsme omezili vyhledávání pouze na sloveso "Verbo". Do políčka původ textu "Origen" jsme zadali opět Španělsko. Jako další zdroje vyhledávání jsme zvolili pouze psaný jazyk "Escrito" ovšem vyhledávání výsledků v oblasti žurnalistiky jsme nyní nahradili za oblast "Internet", stejně jako v analýze předchozího tvaru *frito*. V políčku pro vymezení časového úseku "Fecha de clasificación" jsme ponechali období v letech 2005 až 2012 a pomocí políčka "Concordancia" bylo korpusem nalezeno 27 výskytů hledaného výrazu celkem ve 25 dokumentech.

Z celkového počtu 27 případů se hledaný výraz *impreso* v 18 případech vyskytoval v kolokaci se substantivy, nejčastěji však se substantivem *el periódico*,

[...] *intentaba en su artículo del pasado día 11 ponderar las ventajas del periódico **impreso** sobre el digital.* "

v dalších případech se pak objevoval v kolokaci se substantivy *el papel*, *el libro* a *el texto*,

*Lo que yo quería indicar, no obstante, ahora que libros, editoriales, papel **impreso**, etc, [...]*

*Mientras que a la hora de prestar un libro **impreso** o un DVD la casuística es siempre la misma, [...]*

[...] *para lograr esa transparencia tan propia de la marca con el texto **impreso** en la botella.*

v dalších 2 případech se vyskytoval v kolokaci se slovesy,

[...] *hace referencia a las peculiaridades de cada oficio y está **impreso** en el verso de la tarjeta.*

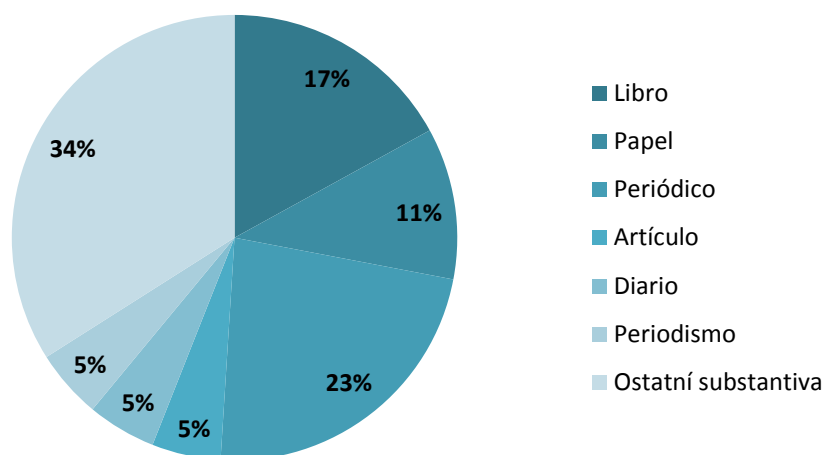
a ve zbývajících 7 případech se jednalo o jinou funkci.

[...] *un periódico digital que no es prolongación de ningún otro **impreso** pero sí el segundo más leído de los diarios en línea de Alemania.*

⁵⁶ GÓMEZ TORREGO, Leonardo a Elsa. AGUIAR. *Gramática didáctica del español*. Madrid: Ediciones SM, 1998. s. 140

Na následujícím grafu můžeme pozorovat zastoupení nepravidelného tvaru participia *impreso* v kolokacích se substantivy. Pod termínem “ostatní substantiva“ uvádíme ta substantiva, jejichž zastoupení ve větných konstrukcích se objevovalo pouze v jednom případě.

KOLOKACE TVARU „IMPRESO“

FREKVENCE VÝSKYTU TVARU „IMPRESO“

tvar participia „IMPRESO“	výskyt	v procentech
výskyt v adjektivní funkci	18	67%
výskyt ve slovesné funkci	2	7%
výskyt v jiné funkci	7	26%
celkový výskyt	27	

Výsledky získané z této analýzy španělského textu potvrzují, že nejčastěji se nepravidelný tvar participia *impreso* vyskytoval v kolokacích se substantivy. Hledaný výraz *impreso* tak potvrdil naše předpoklady a ve větných konstrukcích plnil především funkci adjektivní. Také považujeme za důležité zmínit, že nepravidelný participiální tvar *impreso* vyskytující se v jiné funkci plnil především funkci substantiva, ve významu “výtisk“, jak dokazujeme na posledním příkladě v této analýze. Dále můžeme konstatovat, že nejčastěji se pojil se substantivy *el periódico*, *el diario* nebo např. *el libro*, která bychom mohli označit jako sémantické pole „tiskoviny“.

3.2 Frekvenční analýza tvaru „IMPRESO“ (latinskoamerické texty)

Následující analýzu používání nepravidelného tvaru provisto jsme se rozhodli provést opět ve státech Latinské Ameriky. Do políčka původů textu „*Origen*“ jsme tedy tentokrát zadali „*América*“. Jako další zdroje vyhledávání jsme zvolili pouze psaný jazyk „*Escrito*“ a oblast vyhledávání výsledků jsme zúžili na žurnalistiku „*Prensa*“. V políčku pro vymezení časového úseku „*Fecha de clasificación*“ jsme ponechali období v letech 2005 až 2012. Avšak po tomto zadání disponuje korpus opět příliš vysokým objemem dat hledaného výrazu, a to 326 výskytů celkem v 275 dokumentech, a proto je třeba námi hledaný výraz ještě blíže specifikovat. Do políčka téma „*Tema*“, jsme ze stávající nabídky určili oblast umění, kultura a zábava, v korpusu označovanou jako „*Artes, cultura y espectáculos*“. Období časového úseku jsme změnili na rozmezí let 2010 až 2012. Po takovém zadání již bylo korpusem nalezeno adekvátní množství příkladů přijatelných pro naše zpracování, a to 31 výskytů ve 28 dokumentech.

Z celkového počtu 31 případů se hledaný výraz *impreso* nejčastěji vyskytoval v kolokaci se substantivy, a to konkrétně ve 23 případech. A to například se substantivy *el papel*, *el material* nebo například *el ejercicio*. Z celkového počtu 23 případů se v tomto případě substantiva ani v jednom případě neshodovala, ve větných konstrukcích se vždy jednalo o zcela jiné substantivum. Tato substantiva neoznačovala stejné sémantické pole.

*Si este tipo de construcciones ya se habían intentado en el siglo XX en papel **impreso** con obras experimento [...]*

*[...] y vendió todo su material **impreso** en la Feria Internacional del Libro de Monterrey.*

*El resultado del ejercicio **impreso** en otro pliego es más que revelador.*

V dalších 7 případech se tento tvar vyskytoval v kolokaci se slovesy, a to konkrétně ve 2 případech se slovesným časem *presente de indicativo*,

*El rostro del papa Juan Pablo II está **impreso** en arcilla en la capital.*

v dalších 2 případech se slovesným časem *pretérito perfecto de indicativo*,

*Ella es el toque central de la atmósfera oscura, sombría y espeluznante que el director le ha **impreso** a su versión.*

ve 2 případech se slovesným časem *pretérito pluscuamperfecto de indicativo* a v jednom případě s pomocným slovesem pasivní vazby,

*[...]Stanislavsky había **impreso** una pátina crepuscular.*

[...] además de que se transcribe lo que puede ser **impreso** y se limita al hipervínculo para interactuar con su lector.

a ve zbývajícím případě se jednalo o jinou funkci.

[...] suben una lista de participantes en un sitio y reciben el **impreso** sólo los premiados y expuestos.

FREKVENCE VÝSKYTU TVARU „IMPRESO“ (latinskoamerické texty)

tvar participia „IMPRESO“	výskyt	v procentech
výskyt v adjektivní funkci	23	74%
výskyt ve slovesné funkci	7	23%
výskyt v jiné funkci	1	3%
celkový výskyt	31	

Naším předpokladem opět bylo, že se pravděpodobně nejčastěji s tímto participiálním tvarem setkáme v kolokaci se substantivy. Výsledky získané z této analýzy španělských textů pocházejících z Latinské Ameriky potvrzují, že nejčastěji se nepravděelný tvar participia *impreso* vyskytoval ve funkci adjektivní. Nepravděelný participiální tvar *impreso* se rovněž jako v předchozí analýze vyskytoval v jiné funkci, ve které plnil funkci substantiva, ve významu „výtisk“. Tento jev dokazujeme na posledním příkladě v této analýze.

3.3 Frekvenční analýza tvaru „IMPRIMIDO“

Postup dalšího výzkumu jsme změnilí a na místo hledaného tvaru nepravděelného participia *impreso* jsme nyní zvolili participiální tvar pravidelný *imprimido*. Další kroky vyhledávání zůstávají stále totožné. Oblast pro nynější vyhledávání jsme změnilí na žurnalistiku „Prensa“. Avšak při takto zadaném vyhledávání bylo v korpusu nalezeno pouze 6 výskytů hledaného výrazu v 6 dokumentech. Rozhodli jsme se proto rozšířit naše vyhledávání a neprováděli jsme žádná omezení pro oblast vyhledávání. V tomto případě bylo v korpusu nalezeno 19 případů v 15 dokumentech.

Hledaný výraz *imprimido* se ve většině případů vyskytoval v kolokaci se slovesy, konkrétně v 17 případech. V 7 případech se vyskytoval se slovesným časem *pretérito perfecto de indicativo*,

*La rapidez que han **imprimido** a la carrera ha provocado seis traslados a los hospitales de Pamplona [...]*

v dalších 6 případech se slovesným časem *pretérito pluscuamperfecto de indicativo*,

*Le tendí la otra foto que había **imprimido** en casa, la de su apasionado beso frente al Turquesa.*

v kolokaci se slovesným časem *pretérito perfecto de subjuntivo* se vyskytoval ve 2 případech,

*[...]una parte del texto se haya **imprimido** fuera del margen de impresión.*

ve zbývajících 2 případech se vyskytoval se slovesným časem *pretérito indefinido de indicativo* a s časem *futuro simple de indicativo*,

*Además, el juez ha pedido a la fiscalía de Bérnago -que tiene competencias en el caso porque el libro fue **imprimido** allí- que en diez días presente los cargos contra la periodista.*

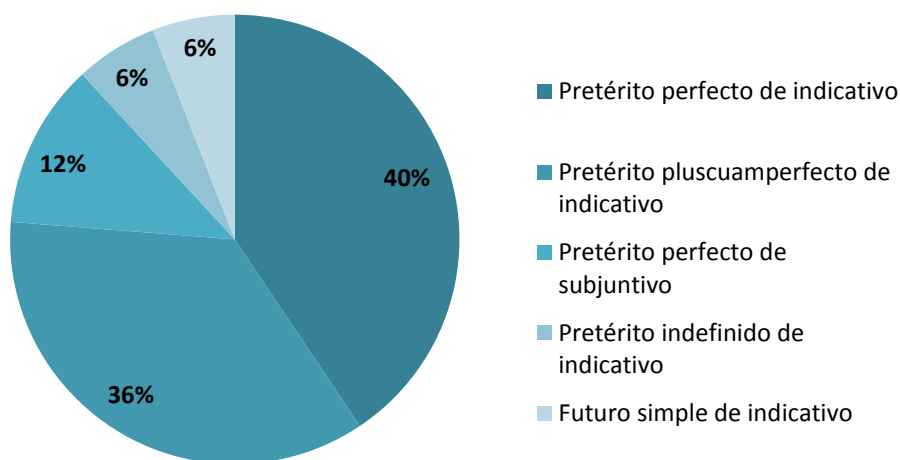
*Sólo tienes que presionar y el dibujo quedará **imprimido** en el dedo.*

a pouze ve 2 případech se nepravidelný tvar *impreso* vyskytoval v kolokaci se substantivy.

*El ganador de la etapa destacó el gran esfuerzo **imprimido** en la etapa del día.*

Následující graf znázorňuje zastoupení nepravidelného tvaru participia *imprimido* v kolokacích se slovesnými časy, které se objevily ve španělském textu. Z grafu je možné rozeznat pět odlišných slovesných časů. Jedná se podobně jako v předchozích analýzách především o časy minulé, kterými jsou *pretérito perfecto de indicativo*, *pretérito pluscuamperfecto de indicativo*, *pretérito perfecto de subjuntivo*, *pretérito indefinido de indicativo* a také jednoduchý čas budoucí *futuro simple de indicativo*.

KOLOKACE TVARU „IMPRIMIDO“

FREKVENCE VÝSKYTU TVARU „IMPRIMIDO“

tvar participia „IMPRIMIDO“	výskyt	v procentech
výskyt v adjektivní funkci	2	89%
výskyt ve slovesné funkci	17	11%
celkový výskyt	19	

Výsledky získané z analýzy španělského textu potvrzují, že jednoznačně nejvíce se pravidelný tvar participia *imprimido* pro vyjádření vyskytuje ve funkci slovesné. Vycházíme-li z tabulky celkového výskytu, dva výskyty tohoto tvaru ve funkci adjektivní, které výše uvádíme, jsou v tomto případě zcela bezvýznamné. V tomto případě tak tvar *imprimido* potvrdil naše poznatky a uplatňoval se ve funkci slovesné s celými 89%. Tato skutečnost je patrná z výše uvedené tabulky.

4 Korpusová analýza participiálních tvarů *provisto* a *proveído*

Jako výchozí výrazy naší poslední analýzy jsme zvolili participiální tvary *provisto* a *proveído*. Naším předpokladem stejně jako ve všech předchozích analýzách je, že nepravidelný participiální tvar *provisto* se bude vyskytovat především v kolokacích se substantivy a naopak pravidelný participiální tvar *proveído* v kolokacích se slovesnými časy.

4.1 Frekvenční analýza tvaru „PROVISTO“

Prvním krokem, který jsme provedli při realizaci výzkumu, bylo zadání výrazu *provisto* do políčka pro vyhledávání daného výrazu “*Forma*“ a v kategorii slovního druhu “*Clase de palabra*“ jsme vyhledávání opět omezili pouze na sloveso “*Verbo*“. Zdroje pro vyhledávání v určité oblasti jsme zde zúžili pouze na žurnalistiku “*Prensa*“ a na psaný jazyk “*Escrito*“. Do políčka původ textu “*Origen*“ jsme jako ve všech předchozích analýzách zvolili Španělsko. V políčku pro vymezení časového úseku “*Fecha de clasificación*“ jsme období upravili na rozmezí let 2005 až 2012. Po takto zadaném vyhledávání bylo v korpusu nalezeno 28 výskytů hledaného výrazu celkem ve 28 dokumentech.

Z celkového počtu 28 případů se hledaný výraz *provisto* ve 12 případech vyskytoval v kolokacích se slovesnými časy, konkrétně v 6 případech se slovesným časem *presente de indicativo*,

[...] *la Tierra con destino a Marte en el año 2013, está **provisto** de una perforadora que puede alcanzar dos metros de profundidad.*

v dalších 4 případech se slovesným časem *pretérito perfecto de indicativo*,

*El Departamento de Defensa ha reconocido incluso que no se han **provisto** los tratamientos mentales adecuados a las tropas.*

v následujících 2 případech se slovesnými časy *pretérito indefinido de indicativo* a *pretérito pluscuamperfecto de subjuntivo*,

*Me senté **provisto** de mi whopper frente a una mesa ocupada por una mujer de edad indefinida [...]*

[...] *sólo se hubiera **provisto** a los hosteleros.*

v dalších 8 případech se vyskytoval v kolokacích se substantivy,

*"Muchos pacientes van muy bien con un zapato deportivo **provisto** de un dispositivo ortopédico".*

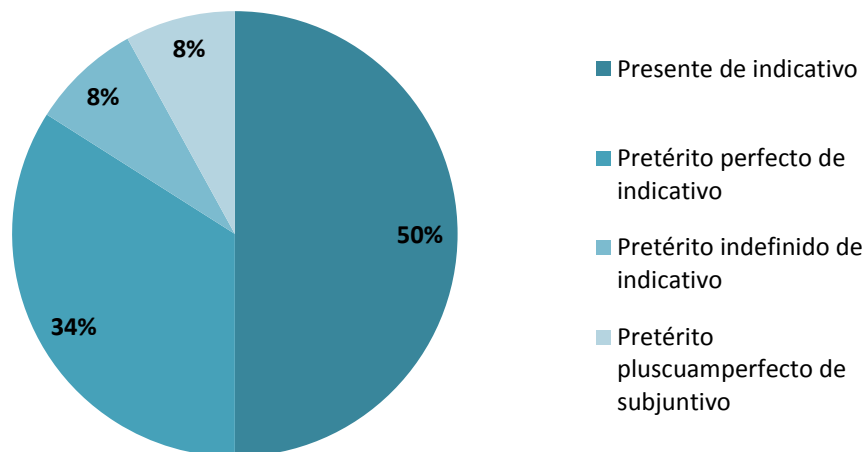
[...] *se encontró un subfusil **provisto** de cargadores y abundante munición para el mismo, [...]*

a stejně tak ve zbývajících 8 případech se pak tvar *provisto* objevoval v jiné funkci.

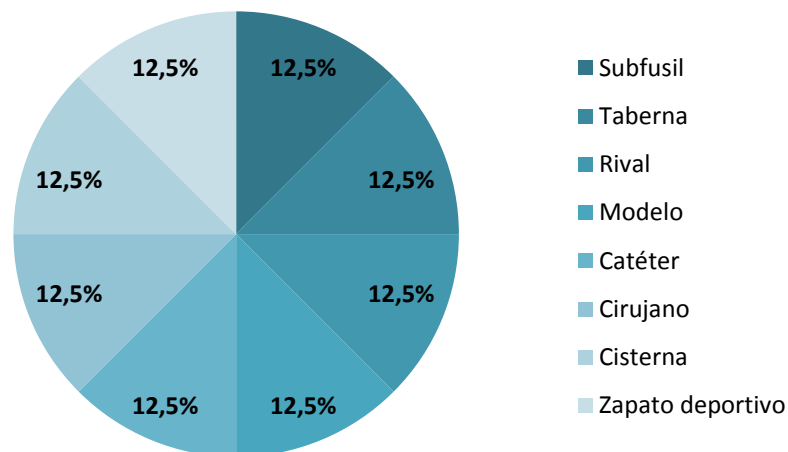
[...] *se acerca al domicilio, **provisto**, además, de un cuchillo", señala la juez.*

Vzhledem k tomu, že se tvar *provisto* ve 12 případech nacházel v kolokacích se slovesy, uvádíme v tomto případě jeho výskyt jak ve slovesné, tak v adjektivní funkci pro lepší orientaci ve dvou odlišných grafech. V prvním grafu znázorňujeme zastoupení tvaru *provisto* v kolokaci se slovesnými časy a ve druhém, následujícím grafu naopak tvar *provisto* v kolokaci se substantivy.

KOLOKACE TVARU „PROVISTO“

KOLOKACE TVARU „PROVISTO“

FREKVENCE VÝSKYTU TVARU „PROVISTO“

tvar participia „PROVISTO“	výskyt	v procentech
výskyt v adjektivní funkci	8	29%
výskyt ve slovesné funkci	12	43%
výskyt v jiné funkci	8	28%
celkový výskyt	28	

Předpokládali jsme, že nepravidelný participiální tvar *provisto*, se bude vyskytovat zejména ve své příznačné adjektivní funkci. Ovšem námi realizovaná analýza poměrně vyvrátila naše předpoklady, neboť výskyt tohoto tvaru ve větných konstrukcích převažoval ve funkci slovesné. Tato skutečnost je patrná z výše uvedené tabulky. Musíme konstatovat, že tvrzení Gómeze Torrege⁵⁷ se v tomto případě prakticky nepotvrdila.

4.2 Frekvenční analýza tvaru „PROVISTO“ (latinskoamerické texty)

Prvním krokem, který jsme provedli při realizaci dalšího výzkumu při vyhledávání výrazu *provisto* v textech Latinské Ameriky bylo omezení oblasti pouze na „*América*“. Zdroje dalšího vyhledávání zůstávají totožné. Další zdroje vyhledávání zůstávají totožné jako v předchozích analýzách. Po takto zadaném vyhledávání bylo v korpusu nalezeno 40 výskytů hledaného výrazu celkem ve 39 dokumentech.

Z celkového počtu 40 případů se hledaný výraz *provisto* ve 26 případech vyskytoval v kolokaci například se substantivy *el capital*, *el sistema*. V tomto případě se substantiva ani v jednom případě neshodovala, ve větných konstrukcích se vždy jednalo o zcela jiné substantivum. Tato substantiva neoznačovala stejné sémantické pole.

[...] *el capital humano provisto de una formación tipo Bolonia* [...]

El sistema de trasmisión provisto por el Consejo de la Magistratura.

v dalších 14 případech se vyskytoval v kolokaci se slovesy, a to konkrétně v 5 případech se slovesným časem *presente de indicativo*,

El rasgo definitorio entre una y otro es provisto por la crítica socialista.

⁵⁷ GÓMEZ TORREGO, Leonardo a Elsa AGUIAR. *Gramática didáctica del español*. Madrid: Ediciones SM, 1998. s. 140

ve 4 případech se slovesným časem *pretérito perfecto de indicativo*,

*Los maravillosos adelantos de la técnica moderna han **provisto** grandes satisfacciones y comodidades [...]*

a ve 3 případech se slovesným časem *pretérito pluscuamperfecto de indicativo*.

*[...] dijo que había **provisto** silicona industrial a la firma productora de implantes mamarios Poly Implant Prothese (PIP).*

Ve zbývajících 3 případech se pak tento výraz vyskytoval v kolokaci se slovesnými časy *presente de subjuntivo* a *futuro simple de indicativo*.

*[...] siempre y cuando este último vaya **provisto** del distintivo especial indicativo y la tipología del respectivo vehículo [...]*

*"Supongo que el Papa estará **provisto** de un paraguas...", masculló.*

FREKVENCE VÝSKYTU TVARU „PROVISTO“ (latinskoamerické texty)

tvar participia „PROVISTO“	výskyt	v procentech
výskyt v adjektivní funkci	8	29%
výskyt ve slovesné funkci	12	43%
výskyt v jiné funkci	8	28%
celkový výskyt	28	

Z tabulky frekvence výskytu tvaru *provisto* zjištěné v korpusu CORPES XXI na základě textů pocházejících z Latinské Ameriky lze konstatovat, že funkce tohoto tvaru je ve větých konstrukcích jak slovesná, tak adjektivní. Hledaný výraz tak v tomto případě potvrdil naše předpoklady uvedené v části teoretické (viz. s.22).

4.3 Frekvenční analýza tvaru „PROVEÍDO“

Postup dalšího výzkumu jsme změnilí a na místo hledaného tvaru nepravidelného participia *provisto* jsme nyní zvolili participiální tvar pravidelný *proveído*. Postup dalšího vyhledávání zůstává stejný jako doposud. Vyhledávání v určité oblasti jsme opět zúžili na žurnalistiku „*Prensa*“. Avšak při takto zadaném vyhledávání byly v korpusu nalezeny pouze 2 výskyty hledaného výrazu. Takto nízký počet příkladů není vhodný pro naši analýzu, rozhodli jsme se proto rozšířit naše vyhledávání a neprováděli jsme žádná možná

omezení ve vyhledávání daného výrazu. Ponechali jsme pouze vymezení časového úseku v rozmezí let 2005 až 2012, a to především z toho důvodu, aby výsledky výzkumu byly co nejvíce aktuální. Po takovém zadání bylo korpusem nalezeno 24 výskytů celkem ve 22 dokumentech.

Z celkového počtu 24 případů se hledaný výraz *proveído* nejčastěji vyskytoval v kolokaci se slovesy, a to celkem v 17 případech. Z toho v 11 případech se slovesným časem *pretérito perfecto de indicativo*,

*En ese sentido, el Comando General de las Fuerzas Militares ha **proveído** los medios y mecanismos requeridos para realizar el desminado humanitario y operativo.*

ve 3 případech se slovesným časem *pretérito pluscuamperfecto de indicativo*,

*[...] él había **proveído** de fondos al general López cuando partió con destino a Europa en el cincuenta y tres.*

ve 2 případech se slovesným časem *presente de indicativo*,

*Este servicio es **proveído** sólo de lunes a viernes, de 07:00 y 18:00 horas [...]*

a ve zbývajícím případě se slovesným časem *pretérito pluscuamperfecto de subjuntivo*.

*[...]esos retoños del magnánimo Luis, no hubieran **proveído** a su rescate considerando que no se trataba de un desconocido [...]*

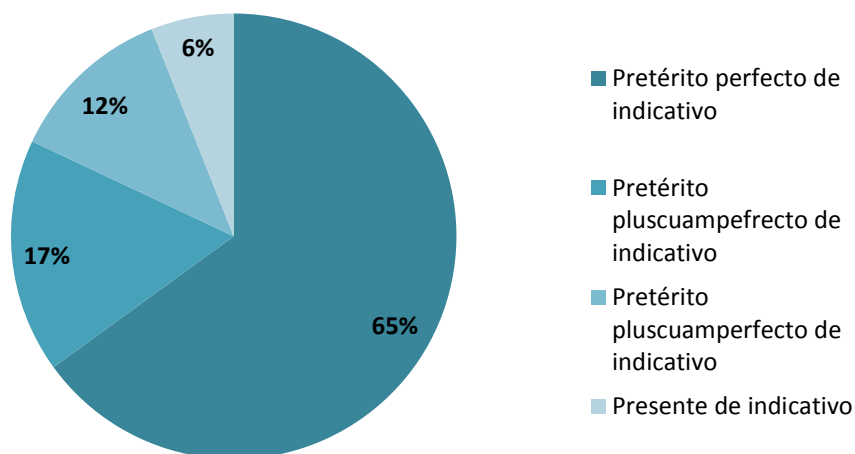
V dalších 6 případech se nepravidelný participiální tvar *proveído* vyskytoval v kolokaci se substantivy, a to ve 2 případech se substantivem *el formato* nebo například se substantivem *el producto*.

*Deberá utilizarse solamente el formato **proveído** por la SFP.*

*Además, podrá cuantificar el porcentaje de funcionamiento del producto **proveído** por la empresa alemana T-Systems, [...]*

Následuje poslední graf, ve kterém je znázorněno zastoupení nepravidelného tvaru participia *proveído* v kolokacích se slovesnými časy.

KOLOKACE TVARU „PROVEÍDO“

FREKVENCE VÝSKYTU TVARU „PROVEÍDO“

tvar participia „PROVEÍDO“	výskyt	v procentech
výskyt v adjektivní funkci	6	25%
výskyt ve slovesné funkci	17	71%
výskyt v jiné funkci	1	4%
celkový výskyt	24	

Z tabulky frekvence výskytu tvaru *proveído* zjištěné v korpusu CORPES lze konstatovat, že jeho funkce je především slovesná. Neboť vycházíme-li z tabulky celkového výskytu, 6 případů výskytu tvaru *proveído* ve funkci adjektivní je téměř zanedbatelný počet. Hledaný výraz tak i v tomto případě potvrdil naše předpoklady a ve větných konstrukcích plnil především funkci slovesnou.

IV Závěr

Tato bakalářská práce nese název *Užití pravidelného a nepravidelného tvaru participia: norma versus úzus* ve španělském jazyce.

Práci jsme rozdělili na dvě části, na část teoretickou a část praktickou. V části teoretické jsme nejprve definovali participium z hlediska jeho slovnědruhové příslušnosti a také ve vztahu s jeho morfologickými a syntaktickými vlastnostmi. Naši pozornost jsme zaměřili zejména na uplatnění silných a slabých tvarů participiálních, a to v souvislosti s jejich postavením ve větných konstrukcích ve funkci adjektivní a slovesné.

V části praktické jsme se v rámci jazykového výzkumu zaměřili na frekvenční analýzu a užívání konkrétních participiálních tvarů v různých typech latinskoamerických a především španělských textů, a to prostřednictvím synchronního španělského korpusu, CORPES XXI. Soustředili jsme se přitom na oblast žurnalistiky a internetu, neboť jazyk spojený s tímto žánrem bývá ukazatelem mnohočetných změn a inovací, a to ve většině textů v rozmezí let 2005-2012. Klíčovou částí této práce tak byla zejména část praktická. Vycházeli jsme zde z koncepce L. Gómeze Torrega a v jednotlivých frekvenčních analýzách jsme podrobně zanalyzovali frekvenci výskytu daných participiálních tvarů, kterými byly vždy dvojice vybraných pravidelných a nepravidelných participií: *electo, elegido; frito, freído; impreso, imprimido; provisto a proveído*. Veškeré postupy, které jsme při získávání výsledků v korpusu prováděli, jsou v práci podrobně popisovány.

V průběhu analyzování jednotlivých tvarů jsme došli k závěru, že nepravidelný participiální tvar *electo* se v provedených analýzách nejčastěji vyskytoval v kolokacích se substantivy (*el presidente, el senador, el mandatario*). Protikladem tomuto tvaru byl tvar *elegido*, který se naopak vyskytoval v kolokacích se slovesy, tedy ve funkci slovesné. V případě analýzy textů latinskoamerických jsme však došli k závěru, že výskyt nepravidelného tvaru *electo* převažoval ve funkci slovesné. Dalším analyzovaným výrazem byl nepravidelný participiální tvar *frito*, který se v obou případech se 70% a 78% vyskytoval ve funkci adjektivní, naopak participiální tvar pravidelný *freído* se ve stejné míře jako tvar *frito* vyskytoval ve funkci slovesné. Tyto analýzy tak doposud téměř potvrdily naše předpoklady. Stejně tak následující tvary *impreso* a *imprimido*. Výskyt tvaru *impreso* byl rovněž v obou analýzách se 70% použit ve své příznačné funkci adjektivní. Nicméně zde považujeme za důležité zmínit skutečnost, že v některých případech výskytu tohoto tvaru jsme se setkali v podobě lexikalizovaného substantiva

ve významu „výtisk“. Na druhou stranu tvar *imprimido* s necelými 89% potvrdil své uplatnění ve funkci slovesné. Žádné výrazné rozdíly v použití mezi jednotlivými výrazy jsme zatím nezaznamenali, avšak nepravidelný participiální tvar *provisto* se místo ve funkci adjektivní ve výsledcích našeho výzkumu v mnohem větší míře vyskytoval ve funkci slovesné. Funkce pravidelného participiálního tvaru *proveído* byla především slovesná.

Výsledkem této korpusové analýzy je fakt, že ve většině případů se upřednostňuje používání pravidelných tvarů zejména v kolokacích se slovesy, tedy ve funkci slovesné. Naopak tvary nepravidelné bývají uplatňovány především ve funkci adjektivní. Cílem této práce bylo poskytnutí informací o zkoumaných participiálních výrazech na základě korpusové analýzy, jejíž výsledky mohou posloužit přinejmenším jako inspirující materiál.

V Resumé ve španělštině

El tema del presente trabajo es el uso del participio pasado en su forma regular e irregular y su aplicación en la lengua española contemporánea. El trabajo está dividido en dos partes, teórica y práctica. En la parte teórica nos dedicamos a la problemática en cuanto al participio pasado, y a base de varias publicaciones se mencionan las diferentes perspectivas de los lingüistas españoles y checos. Una gran parte del trabajo se basa en la publicación de la *Nueva Gramática de la lengua española*. En primer lugar determinamos al participio en relación con sus cualidades morfológicas y distinguimos sus funciones sintácticas en la gramática española. Prestamos atención, principalmente, a la aplicación de las formas fuertes y débiles del participio en relación con su posición en las estructuras oracionales.

En la parte práctica, dentro del marco de una investigación lingüística de los participios específicos, hemos dirigido al análisis de frecuencia y al uso de las formas participiales en varios tipos de los textos españoles, por medio de un corpus sincrónico creado por la Real Academia Española, *Corpus del Español del Siglo XXI* (CORPES). El objetivo principal de este trabajo ha sido averiguar si las formas de los participios irregulares se utilizan solamente en la función adjetival como se describe en las gramáticas españolas, y al contrario, averiguar si las formas de los participios regulares se utilizan sólo en la función verbal. La parte práctica analiza concretos participios mencionados ya en la parte teórica e incluye los resultados de los análisis de frecuencia resumidos en tablas y gráficos. Nos hemos especializado, sobre todo, al soporte de prensa e internet. Entonces, la parte clave de este trabajo es particularmente la parte práctica. Salimos aquí del concepto del lingüista L. Gómez Torrego. Hemos analizado detalladamente la frecuencia de la presencia de las formas participiales en cada de los análisis, en la que siempre han sido elegido parejas creadas por los participios regulares e irregulares, es decir, *electo, elegido; frito, freído; impreso, imprimido; provisto y proveído*. Todos los procedimientos que hemos realizado durante la investigación son siempre descritos con detalle.

En lo que se refiere a la forma participial irregular *electo*, hemos llegado a la conclusión de que en los análisis aparece con mayor frecuencia en las colocaciones con los sustantivos como *el presidente, el senador o el mandatario*. La oposición de esta forma es la expresión *elegido* que aparece, al contrario, en colocaciones con los verbos, por lo tanto, en la función verbal. Siguiendo expresión analizada es la forma irregular del

verbo freír, *frito*. Esta forma irregular aparece, generalmente, en la función adjetival. Al contrario, la forma de participio regular *freído* aparece hasta cierto punto en la función verbal. Estos análisis hasta ahora casi confirman nuestra hipótesis. Asimismo, las siguientes formas *impreso* e *imprimido* confirman nuestra suposición. La expresión *impreso* se prefiere usar en su característica función adjetival. Un conocimiento bastante importante de la parte práctica ha sido el hecho de que la palabra „*impreso*“ aparece muy a menudo en la forma de un sustantivo "un impreso". La forma del participio regular *imprimido* confirma su aplicación en las colocaciones con los verbos, en 89%. La forma del participio regular *proveído* prevalece la forma participial irregular *provisto* en la función verbal casi en todos los textos españoles que hemos analizado.

Después de analizar todos los participios mencionados, hemos llegado a la conclusión de que en la mayoría de los casos se prefiere utilizar las formas regulares, sobre todo, en las colocaciones con los verbos, por lo tanto, en función la verbal. Al contrario, las formas irregulares se prefieren utilizar en las colocaciones con los sustantivos, entonces en la función adjetival. Para concluir, la lengua en general es un sistema muy complicado que se desarrolla constantemente de manera global y por eso, hay que seguir todas las modificaciones.

VI Seznam použitých zdrojů a literatury

Literární zdroje

ALARCOS LLORACH, Emilio. *Gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa, 1994. ISBN 84-239-7916-4

ARAGONÉS, Luis, **PALENCIA**, Ramón. *Gramática de uso del Español*. Madrid: Ediciones SM, 2010. ISBN 84-348-9351-7.

BAÉZ SAN JOSÉ, Valerio, **DUBSKÝ**, Josef, **KRÁLOVÁ**, Jana. *Moderní gramatika španělštiny*. Plzeň: Fraus, 1999. ISBN 80-7238-054-0.

GÓMEZ TORREGO, Leonardo. *Gramática didáctica del español*. Madrid: Ediciones SM, 1997. ISBN 84-348-8587-5.

GÓMEZ TORREGO, Leonardo. *Manual de español correcto II*. Madrid: Acro/Libros, S. L., 1993. ISBN 8476350554.

HAMPLOVÁ, Sylva. *Stručná mluvnice španělštiny*. Praha: Academia, 1996. ISBN 80-200-0552-8.

MATTE BON, Francisco. *Gramática comunicativa del español: De la lengua a la idea*. Madrid: Edelsa, 1995. ISBN 84-7711-104-9.

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA. *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa libros, 2011. ISBN 978-84-670-3207-9.

ZAVADIL, Bohumil, **ČERMÁK**, Petr. *Mluvnice současné španělštiny. Lingvisticky interpretací přístup*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1641-4.

Elektronické zdroje

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CORPES XXI) <http://www.rae.es>

REAL ACADEMIA ESPAÑOLA: Banco de datos (CORPES XXI) [en línea]. *Corpus del Español del Siglo XXI (CORPES)*. <http://www.rae.es> [Abril 2017]

Ústav Českého národního korpusu: filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. Dostupné z www: <http://ucnk.ff.cuni.cz/cs/ustav/co-je-korpus/>